

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

Office of the National Economic and Social Development Council

ไทย

กับการแข่งขัน ในเวทีโลก

วารสาร
เศรษฐกิจและสังคม

ปีที่ 57 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2563
ISSN 0125-0892 NESDC

ถาม-ตอบ รอบรู้... แผนฯ 12

Q แผนฯ 12 คืออะไร ?

A คือแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี มีชื่อเต็ม ๆ ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดประชุมระดมความคิดเห็นกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อจัดทำแผนฯ 12 ขึ้นเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศ

Q ช่วงระยะเวลาของแผนฯ 12 ?

A แผนฯ 12 อยู่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2560 - 2565

Q แผนฯ 12 เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของท่านอย่างไร ?

A เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศที่มีแผนงาน โครงการเชื่อมโยงการทำงานถึงระดับท้องถิ่น ชุมชนของท่าน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน

Q เป้าหมายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบ Covid-19 ด้วยกรอบวงเงินกู้ 400,000 ล้านบาท ภายใต้พระราชกำหนด (พ.ร.ก.) ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 คืออะไร ?

A (1) **สร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจฐานราก** เน้นการจ้างงาน เกษตรทฤษฎีใหม่ ท่อเกี่ยวชุมชนกองทุนหมู่บ้าน และโลจิสติกส์ (2) **การลงทุนกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เพื่อสร้างการเติบโตที่ยั่งยืนในอนาคต** เน้นเกษตรสมัยใหม่ เศรษฐกิจชีวภาพ ท่อเกี่ยวคุณภาพ และ (3) **กระตุ้นการอุปโภคบริโภค และการท่องเที่ยวในประเทศ** ซึ่งมี 4 แผนงาน คือ แผนงานที่ 1 **พลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ** แผนงานที่ 2 **ฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน** แผนงานที่ 3 **ส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน** และแผนงานที่ 4 **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน**

บทบรรณาธิการ

การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนให้กับประเทศนั้น เป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องช่วยกันยกระดับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย อาทิ การพัฒนา และใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมขั้นก้าวหน้าที่เข้มข้นมากขึ้น การพัฒนา เศรษฐกิจดิจิทัล เทคโนโลยีอัจฉริยะ และยกระดับคุณภาพของกำลังคนและความคิด สร้างสรรค์ในการขยายฐานเศรษฐกิจและฐานรายได้ใหม่

ดังนั้น จึงต้องเร่งพัฒนาสังคมไทยให้มีพื้นฐานความรู้และความคิดทาง วิทยาศาสตร์ พัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาที่เป็น ความต้องการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพอย่างพอเพียง รวมถึงสร้างความรู้ ความเข้าใจบทบาทในการร่วมขับเคลื่อนและตื่นตัวเพื่อก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

จากสถานการณ์วิกฤตการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของคน รวมทั้งการปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ไปทั่วทุกมุมโลก เกิดเป็น New Normal (ความปกติใหม่) ที่มีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมของคนในการใช้ชีวิตประจำวันและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีบทบาทสำคัญมากขึ้น

ภาคส่วนต่าง ๆ จึงต้องร่วมมือกันในการฟื้นฟูการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะการเร่งปฏิรูป ฟื้นฟูให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวสูงขึ้น พร้อมเร่งลงทุนโครงสร้าง พื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ รวมทั้งยกระดับการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี และสร้างบรรยากาศ การลงทุนในกิจการที่ใช้เทคโนโลยีสูง พร้อมให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลผลิตภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากการสร้างความเข้มแข็งของ โครงสร้างการผลิตของประเทศควบคู่ไปกับการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดย การสร้างสังคมผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของ สถานการณ์แวดล้อมที่เป็นอุปสรรคจากภัยต่าง ๆ เพื่อวางพื้นฐานการพัฒนาต่อยอด ให้ประเทศไทยเป็นประเทศรายได้สูงได้ภายในปี 2570 ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

วารสารเศรษฐกิจและสังคม “ไทยกับการแข่งขันในเวทีโลก” ฉบับนี้ จึงมุ่ง นำเสนอประเด็นการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในบริบท ของโลกยุคใหม่ และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเนื้อหาภายในเล่มเริ่มด้วย บทสัมภาษณ์พิเศษ นายเทวินทร์ วงศ์วานิช กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติเรื่อง เศรษฐกิจไทยแข็งแกร่ง แข่งขันได้ในเวทีโลก และบทความ ที่น่าสนใจ ได้แก่ การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศไทยในบริบทโลก การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย การพัฒนาศักยภาพ SME เพื่อเชื่อมโยง ห่วงโซ่มูลค่าของโลก การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ในกรอบ IMT-GT และ GMS และการพัฒนาแนวระเบียบเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้ไทย เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สารต่าง ๆ ในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ แก่ผู้ที่สนใจและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนคนไทยซึ่งเป็น พลังร่วมที่สามารถมีส่วนช่วยสร้างการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของ ประเทศ เพื่อให้ไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่จะช่วยให้ประเทศพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน มั่นคง เข้มแข็ง และเป็นธรรมได้ในที่สุด

ที่ปรึกษาและกองบรรณาธิการ

เลขาธิการฯ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์

รองเลขาธิการฯ

ดร.ปัทมา เจริญวิเศษกุล

นายดนุชา พิชยนันท์

ดร.วิษณุยุทธ บุญชิต

นายวิโรจน์ นรารักษ์

นายเอนก มิ่งมงคล

นางสาวจินนาค์กร โจนนันท

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

นางธิดา พัชธรรม

นางสาววรรณ พลิกามิน

นางสาวนภัสสร ทองสมจิตร

นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ

นายสุริยนต์ ธัญกิจจานุกิจ

นางสาวนุชจรี วงษ์สันต์

นางสาวกัญญารักษ์ ศรีทองรุ่ง

รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

นางสาวณีย์ แสงสุพรรณ

นางสาวสุนทราลักษณ์ เพ็ชรกุล

บรรณาธิการ

นายวิโรจน์ นรารักษ์

รองบรรณาธิการ

นางสาวณีย์ แสงสุพรรณ

กองบรรณาธิการ

นางจันทร์ทิพย์ ปาละนันท์

นางสาววิวรรณ เลียดทอง

นายคมสัน วรวิวัฒน์

นางสาววันทนี สุขรัตน์

นางสาวเมธติญา วงษ์ภักดี

นางสาวกุลนันท์ ยอดเพชร

นางสาวปราณี ขวัญเกิด

นายธนเทพ ปลายแก่น

นายอภิชาติ แดงดี

ฝ่ายจัดการ

นางสาวพัชนี นิยมจันทร์

ออกแบบและพิมพ์ที่

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

ภาพประกอบ

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สสช.

เว็บไซต์ Google

20

การยกระดับความสามารถในการแข่งขัน
เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย
ในบริบทโลก

34

การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ
ในการแข่งขันของไทย

4

“เศรษฐกิจไทยแข็งแกร่ง
แข่งขันได้ในเวทีโลก”

นายเทวินทร์ วงศ์วานิช

กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารบัญ

48

การพัฒนาศักยภาพ SME
เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

68

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบ
IMT-GT และ GMS และการพัฒนาแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อให้ไทย
เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

สัมภาษณ์พิเศษ

นายเทวินทร์ วงศ์วานิช

กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เศรษฐกิจไทยแข็งแกร่ง แข่งขันได้ในเวทีโลก

นายเทวินทร์ วงศ์วานิช เป็นนักบริหารมืออาชีพที่มีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่เห็นเชิงประจักษ์ ด้วยแนวคิดบนพื้นฐานของความยั่งยืนผ่านทั้งกิจกรรมส่งเสริมสังคมและโครงการที่เกื้อกูลให้สังคมและธุรกิจเรียนรู้ไปด้วยกัน เพื่อเป็นพลังร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจ พัฒนาสังคม และดูแลสิ่งแวดล้อมของประเทศ **ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งที่สำคัญ** อาทิ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และประธานอนุกรรมการด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานอนุกรรมการพัฒนาศักยภาพด้านการแข่งขันของตลาดทุน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ อนุกรรมการบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และประธานกรรมการบริษัท InnoSpace (Thailand)

ในอดีตท่านดำรงตำแหน่งที่สำคัญ อาทิ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ทีมงานวารสารฯ ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ท่านถึงแนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ประเทศที่มีรายได้สูง และมีการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานของความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดังนี้

สถานการณ์การแข่งขัน ในเวทีโลกและบทบาท ที่สำคัญของประเทศไทย

การศึกษาของ IMD พบว่า ในปี 2562 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ได้แก่ (1) ความไม่แน่นอนทางการเมืองและเศรษฐกิจ (2) ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งทำให้เสถียรภาพของแต่ละประเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้ประเทศเดินหน้าสู่ความสำเร็จได้ หากในประเทศไทยมีเสถียรภาพสูง ภาคธุรกิจจะเกิดความเชื่อมั่นที่จะลงทุน คิดค้นนวัตกรรมใหม่ และจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ทั้งนี้ จากการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ 63 ประเทศทั่วโลก ในปี 2562 สิงคโปร์ ขยับขึ้นมามีอันดับที่ 1 แทนที่สหรัฐอเมริกาที่ได้อันดับ 1 ในปี 2561 เนื่องจากสิงคโปร์มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย แรงงานมีทักษะที่เพียงพอ กฎหมายคนเข้าเมืองที่อำนวยความสะดวก และการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ได้ง่าย ฮองกงยังอยู่ในอันดับที่ 2 เช่นเดียวกับปี 2561 จากภาษีและปัจจัยแวดล้อมเชิงนโยบายที่เอื้อต่อภาคธุรกิจ รวมถึงความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของภาคธุรกิจ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้รับการจัดอันดับเป็นประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงสุด

5 อันดับแรก เป็นครั้งแรก จากความมีประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลผลิตภาพและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในภาคธุรกิจ

การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในปี 2561

จัดแข่งขันไทย

ติดอันดับ 25 ของโลกที่สุด

รอบ 10 ปี

แซงหน้าญี่ปุ่น - เกาหลีใต้

1 3
สิงคโปร์

22 22
มาเลเซีย

25 30
ไทย

32 43
โพนดิเซีย

46 50
ฟิลิปปินส์

ขณะที่ประเทศไทยมีอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันดีขึ้นจากปี 2561 ถึง 5 อันดับมาอยู่ที่อันดับที่ 25 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าการลงทุนทางตรงจากนักลงทุนต่างประเทศและผลผลิตภาพของประเทศ ทั้งนี้ข้อมูลทั้งหมดเป็นการจัดอันดับเมื่อปลายปี 2562 แต่เนื่องจากสถานการณ์ COVID-19 ที่ทั้งโลกต้องเผชิญอยู่ตอนนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่เกิดบริบทใหม่ (New Normal) ในหลายมิติ รวมทั้งความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศทั่วโลกด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย

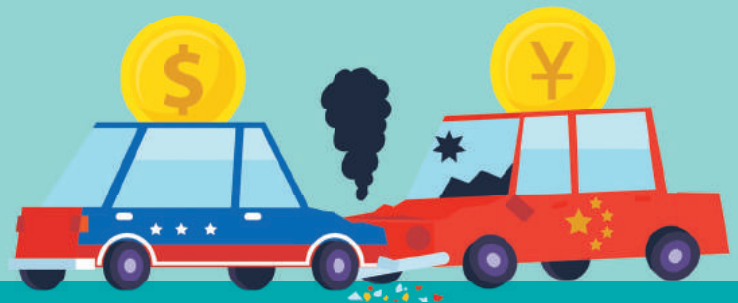
ปัจจัยภายในประเทศที่ถือเป็นความท้าทายต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มี 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจไทย จำเป็นต้องให้ความสำคัญใน 7 เรื่อง ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพในทุกภาคธุรกิจ 2) ประสิทธิภาพของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 3) การนำเครื่องมือด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีมาใช้ 4) การบริหารจัดการโดยเฉพาะทัศนคติและค่านิยม 5) ความคล่องตัวของบริษัท (Agility of Companies) ในการปรับตัวเมื่อเผชิญกับความท้าทายใหม่ 6) การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่และการวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจ (Use of Big Data and Analytics) และ 7) การดึงดูดและรักษาบุคลากรที่มีความสามารถ

2. โครงสร้างพื้นฐาน ต้องให้ความสำคัญในด้าน “สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม” และ “การศึกษา” โดยเฉพาะ 6 เรื่อง ได้แก่ 1) อัตราส่วนของประชากรต่อแพทย์และพยาบาล 2) ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ 3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 4) อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา 5) ความสิ้นเปลืองในการใช้พลังงาน และ 6) การเผชิญมลภาวะทางอากาศ

3. ประสิทธิภาพของภาครัฐ ให้ความสำคัญในด้าน “กรอบการบริหารภาครัฐ” “กฎหมายด้านธุรกิจ” และ “กรอบการบริหารด้านสังคม” โดยเฉพาะ 6 เรื่อง ได้แก่ 1) กำแพงภาษีสินค้านำเข้า 2) ความเสี่ยงจากความไร้เสถียรภาพทางการเมือง 3) การปกครองด้วยหลักนิติธรรม 4) การคอร์รัปชัน 5) การกระจายรายได้ และ 6) ความเสมอภาคในสังคม

นอกจากนี้ความร่วมมือระหว่างประเทศที่ถือเป็นความท้าทายต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย มี 2 ประเด็นหลัก คือ 1. นโยบายต่างประเทศ: จากการคาดการณ์อนาคตในอีก 20 ปีข้างหน้า สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็วอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจที่มากขึ้นเช่น US-China Trade War จะทำให้ไทยมีความท้าทายในการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สามารถสร้างความสมดุลในภาพรวม

2. ศักยภาพด้านโลจิสติกส์และระบบคมนาคม:

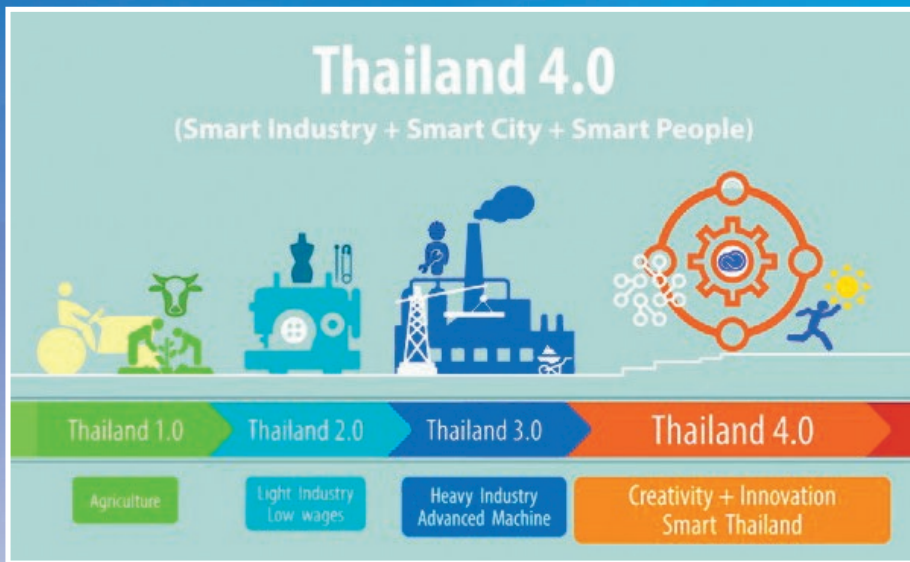
เมื่อพิจารณาการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จะพบว่าโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจจากการค้าเสรีและความเชื่อมโยงทั้งด้านการขนส่งและเทคโนโลยี ได้นำไปสู่การแข่งขันเพื่อส่งออกสินค้าและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศอย่างเข้มข้น รวมถึงมีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างกันมากขึ้น อาทิ การรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้ทำให้การค้าขาย การลงทุน และการบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองขยายตัวขึ้น เนื่องจากในอาเซียนมีประชากรรวมกันกว่า 600 ล้านคน และมีแนวโน้มในการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าในปี 2593 อาเซียนจะเป็นเขตเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก แซงหน้าญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป เป็นรองเพียงจีน อินเดีย และสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจุบันไทยมีโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเอื้อแก่การขนส่งในด้านต่าง ๆ อยู่แล้วระดับหนึ่ง แต่รัฐบาลไทยยังจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพด้านโลจิสติกส์และสร้างระบบคมนาคมเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ

โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เป็นตัวอย่างที่รัฐบาลต้องการแก้ไขปัญหาที่เป็นความท้าทายในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ นอกจากนี้ยังเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการทำงานของภาครัฐที่เป็นอุปสรรคในการทำธุรกิจต่าง ๆ

EEC

เชื่อมโลกให้ไทยเล่น

ปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจไทย ขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

จากผลการจัดอันดับในปี 2019 โดย IMD พบว่า โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของไทยยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี (Technological Infrastructure) โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Infrastructure) และเรื่องการศึกษา (Education) โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาที่รัฐบาลได้พยายามผลักดันอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ทำให้การลงทุนในด้านนี้เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจเอกชน เพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนได้ในท้ายที่สุด โดยปัจจุบันรัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยบริหารและจัดการกองทุนวิจัย (Program Management Unit: PMU) ที่จะมาบริหารงบประมาณวิจัยในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) หรือเรียกว่า PMU-Competitiveness มาช่วยบริหารงบประมาณวิจัยที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ไปในทิศทางเดียวกันและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ยิ่งในสถานการณ์ COVID-19 ที่ทุกประเทศต้องรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและไม่สามารถคาดเดาได้ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์มีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยให้ประเทศสามารถรับมือและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ ตัวอย่างเช่น มีหน่วยงานวิจัยด้านการแพทย์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างพัฒนาชุดตรวจสอบ COVID-19 รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหาในการรักษาและคัดกรองผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

internet
of things

ภาครัฐ - ภาคเอกชนร่วมพัฒนา ขีดความสามารถในการแข่งขัน ของภาคการผลิตและบริการ

ในปี 2562 Professor Arturo Bris ผู้อำนวยการ IMD World Competitiveness Center และ Dr. Christos Cabolis Chief Economist and Head of Operation of IMD World Competitiveness Center ได้ให้มุมมองที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

ภาครัฐเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงให้กับธุรกิจ โดยการดำเนินนโยบายที่เอื้อให้ธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างคล่องตัว การลงทุนจากภาครัฐจะช่วยให้ธุรกิจเกิดการปรับตัวทาง Digital ได้เร็วขึ้น เมื่อธุรกิจมีการปรับตัวและใช้ประโยชน์จาก Digital Technology ย่อมช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศในภาพรวมได้อีกทั้งยังจำเป็นต้องพัฒนาและดึงดูดผู้มีพรสวรรค์และความสามารถพิเศษ (Talent) ไว้ให้ได้ โดยเฉพาะ Startup ที่ส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่ที่น่าเอา Technology มาเป็น Business เพื่อตอบสนอง Pain Point ต่าง ๆ

STOP COVID-19

STARTUP

ประเทศไทยต้องลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม (Environment) ที่เอื้อต่อการพัฒนาการศึกษาและศักยภาพบุคลากร เพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในทุกด้านได้ในท้ายที่สุด จากสถานการณ์เกี่ยวกับ COVID-19 เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า Startup สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว โดยจะเห็นได้จากความร่วมมือของคนใน Startup Ecosystem ผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการ “เปิดไทยสู้ภัย COVID-19” ของ Thailand Tech Startup Association (TTSA) และพันธมิตรที่รวมตัว Technology Startups มาช่วยแก้ Pain Point ต่าง ๆ เช่น การสร้าง Platform ที่สามารถช่วยในการคัดกรองควบคุมโรคที่ได้ผลดีจริง และกองทุน “InnoSpace Bridge Fund” ของบริษัท InnoSpace (Thailand) ที่ช่วยเหลือเรื่องกระแสเงินสดให้กับ Startup ที่มีการพัฒนานวัตกรรมเพื่อช่วยแก้ปัญหาในสถานการณ์ COVID-19 ทำให้เชื่อได้ว่าในอนาคตที่มีความไม่แน่นอนนั้น Startup เหล่านี้จะเป็นเครื่องจักรทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกตัวหนึ่งให้กับประเทศ

การสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าภาคการผลิตต่างๆ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ภาครัฐได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตของอุตสาหกรรมและบริการตลอดห่วงโซ่มูลค่า มีการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคตสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1

การสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตการผลิตของอุตสาหกรรมและบริการตลอดห่วงโซ่มูลค่า โดยให้มีกลไกการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่มูลค่าและมีมาตรการสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และจัดให้มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สนับสนุนภาคอุตสาหกรรม

2

กำหนดให้มีการทำการคาดการณ์เทคโนโลยีในอนาคตทั้งในภาพรวมและรายสาขา สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการของประเทศให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และเป็นแนวทางในการวางแผนการทำงานของทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจ

3

วางแนวทางการผลิตและพัฒนาบุคลากรภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยเชื่อมโยงภาคการศึกษา กับภาคอุตสาหกรรม และบริการ และจัดให้มีแผนพัฒนา กำลังแรงงานทั้งประเทศในทุกระดับทั้งแรงงานในประเทศ ที่เป็นแรงงานฝีมือ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ และแรงงาน ต่างด้าว ตลอดจนส่งเสริมการนำเข้าบุคลากรที่ขาดแคลน จากต่างประเทศหรือบุคลากรที่มีทักษะในอุตสาหกรรม ใหม่

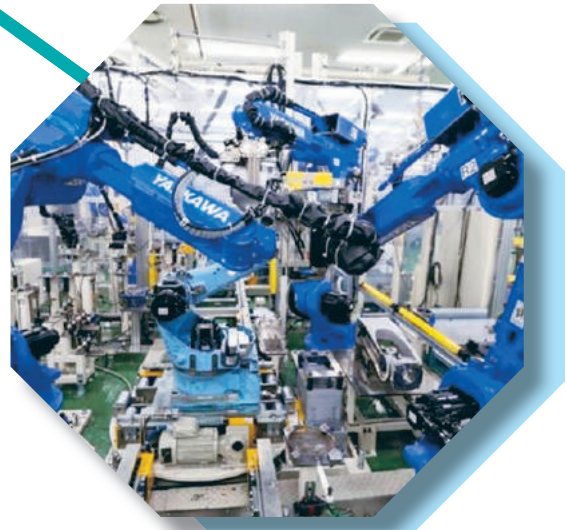

4

ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนให้มีข้อมูลเปิดเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ของภาคอุตสาหกรรม ส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลข้อมูลขึ้น ในองค์กรต่าง ๆ ในสังคม และส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูล ของภาครัฐอย่างบูรณาการ

5

พัฒนาการให้บริการจดทะเบียนสิทธิบัตร ทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริม การนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีรายได้สูง... เหตุใดยังไม่ถึง

จากการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานของไทยโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี 2559 พบว่า ประเทศไทยมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้ติดกับดักรายได้ปานกลางเป็นเวลานาน โดยปัจจัยสำคัญ ได้แก่

1 ความสามารถในการแข่งขันที่ยังไม่เพียงพอ สะท้อนจากค่าเฉลี่ย Global Competitiveness Index ในปี 2553 - 2559 ของไทย จากการศึกษาของ World Economic Forum (WEF) เทียบกับกลุ่มประเทศรายได้สูง และสื่อให้เห็นถึงอุปสรรคต่อการลงทุนที่มีมูลค่าเพิ่ม (Value-Added) ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของประเทศรายได้สูงทั้งสิ้น

2 การที่ความพร้อมด้านเทคโนโลยีของไทยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหนึ่งมาจากความพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่เพียงพอทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ทำให้ความสามารถในการดูดซับเทคโนโลยีจากต่างชาติไม่ดีนัก ซึ่งส่งผลต่อเนื่องทำให้ระดับนวัตกรรมโดยรวมของไทยอยู่ในระดับต่ำ เห็นได้จากค่าใช้จ่าย R&D ของไทยในปี 2558 ที่ระดับ 0.6% ซึ่งต่ำกว่าประเทศพัฒนาแล้วมาก

3 ยิ่งไปกว่านั้นสองปัจจัยข้างต้นยังถูกเหนี่ยวรั้ง
เพิ่มด้วยปัญหาด้านการศึกษาและการผลิต

กำลังแรงงานไม่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน
สะท้อนจากการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยที่อยู่เพียงระดับ
มัธยมต้น (ประมาณ 8 ปี ในปี 2559) ต่างจากประเทศพัฒนาแล้ว
ที่การศึกษาเฉลี่ยอยู่ระดับมัธยมปลายขึ้นไป ทำให้การพัฒนา
การด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีของประเทศเป็นไปอย่างช้า ๆ
จากพื้นฐานด้านคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่เอื้ออำนวย
และการขาดแนวทางการผลิต การพัฒนาบุคลากรให้แก่
ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่เชื่อมโยงและสอดคล้อง
กับความต้องการของแต่ละสาขาของอุตสาหกรรมและบริการ

4 และท้ายที่สุด ประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐ
และเสถียรภาพทางการเมืองยังไม่เพียงพอ อีกทั้ง

ยังขาดความต่อเนื่องเชิงนโยบายจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล
บ่อยครั้ง จึงส่งผลเพิ่มเติมให้การดึงดูดการลงทุนใหม่ของไทย
ทำได้ยากยิ่งขึ้น

ทุกภาคส่วนร่วมยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ทุกภาคส่วนควรร่วมกันให้มุมมองในการพัฒนาประเทศ มีการวางแผนชัดเจนว่าประเทศต้องการส่งเสริมพัฒนาไปด้านใด
โดยเฉพาะเรื่องทรัพยากรมนุษย์ (Human Capital) ว่าต้องการบุคลากรแบบใด ดังเช่นประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีความชัดเจนว่าต้องการคน
ที่สามารถผลิตและขายเทคโนโลยีได้เลย เป็นต้น

การสร้าง Mindset ให้กับทุกภาคส่วนในประเทศจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อให้การพัฒนาของประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน โดย
ภาครัฐต้องหมั่นทบทวนและลดกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนอย่างต่อเนื่อง และมุ่งพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์
ขณะเดียวกันภาคเอกชนก็ควรเตรียมพร้อมเพื่อให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีให้ดียิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็น
จากการรับโอนความรู้ที่ได้จากการลงทุนของต่างประเทศหรือจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

การศึกษาและนวัตกรรมสู่เป้าหมายการยกระดับขีดความสามารถของไทย

ในปี 2562 Dr. Christos Cabolis, Chief Economist and Head of Operation of IMD World Competitiveness Center ได้ให้ความเห็นว่า ประเทศไทยต้องปรับปรุงพัฒนาทางการศึกษา (Education) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนถ่ายโอนองค์ความรู้ (Knowledge Transfer) การขาดประสบการณ์ทำงานในระดับนานาชาติ (Lack of International Experience) และจำนวนแรงงานที่มีทักษะ (Skilled Labor) เนื่องจากพบว่าแรงงานบางส่วนยังไม่มีทักษะฝีมือที่เพียงพอต่อการได้รับการจ้างงานส่งผลให้เกิด Economic Suffering

นอกจากนั้น ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญต่อการลงทุนที่มุ่งเน้นด้านนวัตกรรม การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และการพัฒนาประสิทธิภาพแรงงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นโยบายภาพรวมของไทยในปัจจุบันนับว่าได้มีความพยายามที่จะมุ่งแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างดังกล่าว เช่น การเร่งลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ การผ่อนปรนและปรับลดกฎเกณฑ์ที่ไม่จำเป็น และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านนวัตกรรม สะท้อนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาฐานะประเทศไปสู่กลุ่มรายได้สูง ผ่านการพัฒนาศักยภาพคนให้เป็นปัจจัยหลักในการสนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศหรือจะเป็นการผลักดันโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC)

ที่มุ่งเน้นการลงทุนใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงต่อเศรษฐกิจ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐที่สนับสนุนงานวิจัยทางเทคโนโลยีต่างๆ ที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผ่านหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (PMU-C)

นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือของภาคเอกชนและรัฐบาลในการร่วมกันสร้างเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม (Innovation-driven Economy) ที่ต่างช่วยกันสนับสนุน Startup ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร เช่น การจัดตั้งบริษัท InnoSpace (Thailand) เพื่อเชื่อมโยงการสนับสนุนและมีทิศทางที่สองคล้องกับแนวทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

บทสรุป

“ประเด็นสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่ที่ศักยภาพของบุคลากรของประเทศ ที่ต้องได้รับการพัฒนาด้านการศึกษา ความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวผงาดขึ้นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการแข่งขันในเวทีโลกได้ในที่สุด”

การยกระดับ ความสามารถในการแข่งขัน เพื่อขับเคลื่อน **การพัฒนา** **ประเทศไทย** ในบริบทโลก

ณทวิ สัพหล้าเลิศ
มณฑาทิพย์ จันทรพุ่ม วิทยารัฐ
กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

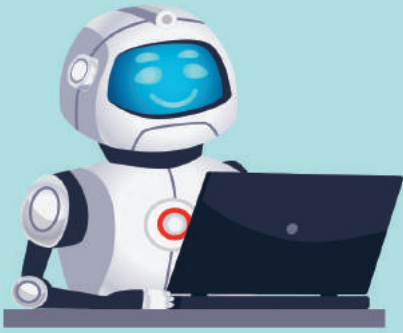

สถานการณ์โลกยุคปัจจุบันกับความสามารถในการแข่งขัน

โลกที่เราเผชิญอยู่ในปัจจุบันเต็มไปด้วยสภาวะที่เรียกว่า VUCA ซึ่งเป็นโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก้าวกระโดด พลิกโฉม กระบวนการต่าง ๆ เต็มไปด้วยความอ่อนไหว (Vulnerability) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) เรื่องของความซับซ้อน (Complexity) ที่เชื่อมโยงกันมากมาย และความไม่ชัดเจนคลุมเครือ (Ambiguity) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้โลกปัจจุบันอยู่ในรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้นคือการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (Technological Changing) ที่มีทั้งลักษณะของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงสิ่งที่เคยมีอยู่ (Disruptive Technologies) ในขณะเดียวกันก็เป็นเทคโนโลยีเพื่อเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Accelerating Technologies) ผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดังกล่าวก่อให้เกิดการผสมผสานของเทคโนโลยี

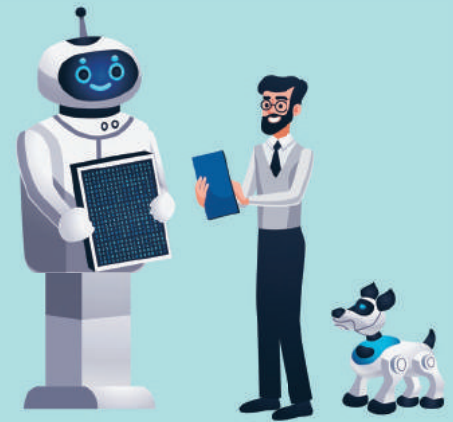
ในหลาย ๆ รูปแบบเข้าด้วยกันอย่างที่เราไม่เคยเห็นมาก่อน เช่น การสื่อสารทางไกล ในอดีตมีแค่ในรูปแบบเสียงและเป็นลักษณะการสื่อสารกันระหว่างต้นสายและปลายสาย ขณะที่เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันผนวกเรื่องเสียงเข้ากับเรื่องภาพพร้อมการสนทนาได้มากกว่า 1 คู่สาย หรือแม้กระทั่งอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างโทรศัพท์มือถือที่ปัจจุบันมีความสามารถไม่ต่างจากคอมพิวเตอร์ หรือแม้กระทั่งกลายเป็นอุปกรณ์เพื่อเฝ้าระวังความอันตรายต่อชีวิตที่จะเกิดกับผู้ใช้งาน ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลจะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่มีลักษณะเป็นอินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Thing) ที่ข้อมูลทุกอย่างจะถูกบันทึกและรวบรวมเข้าสู่แพลตฟอร์มเดียวกัน

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นหรือการผสมผสานทำให้ทุกอย่างมาอยู่บนแพลตฟอร์มเดียวกัน ทำให้ข้อมูลจากทุกสิ่งมาอยู่ที่เดียวกัน และสามารถเข้าถึงข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคน ดังนั้นหากจะใช้ประโยชน์จากการรวมแพลตฟอร์มเข้าด้วยกันได้ ก็จะเกิดประโยชน์อย่างมหาศาล และสามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นมิติทางด้านธุรกิจที่ทำให้รูปแบบและการเจริญเติบโตทางธุรกิจเปลี่ยนโฉม พลิกโฉม โตเร็ว และเน้นใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ Startups เป็นต้น

ยิ่งไปกว่านั้นการเปลี่ยนแปลงยังส่งผลในเชิงสังคม ทั้งเรื่องของคุณภาพชีวิต และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป แม้ว่าเทคโนโลยีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอาจจะทำให้คนบางกลุ่มก้าวตามไม่ทันและสวนทางกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ถ้าหากมองในแง่ของโอกาสจะเห็นว่าเทคโนโลยีสร้างทางเลือกที่จะช่วยทำให้การดำเนินชีวิตง่ายขึ้น ตัวอย่างเช่น ในกลุ่มของผู้สูงอายุ ซึ่งอาจก้าวตามไม่ทันการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แต่การใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์เข้ามาดูแลผู้สูงอายุ ได้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของสังคมปัจจุบัน เป็นต้น ในขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีเหล่านี้ จะทำให้ผลิตภาพ (Productivity) เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในด้านการพัฒนา

การผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ผ่านกรรมวิธีที่มีคุณภาพมาตรฐานสูง และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ได้อย่างสูงสุด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจสำคัญของการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตามบริบทของโลกปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ปัจจุบันในบริบทของการแข่งขัน จะเห็นว่ามีการแข่งขันที่รุนแรงและดุเดือดมากขึ้น สินค้าอุปโภคบริโภคมีคุณภาพหลากหลายและราคาถูกลง นอกจากนี้ยังมีสินค้าชนิดใหม่ที่ไปกำหนดทิศทางของตลาดเกิดขึ้นจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าความต้องการของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลาและมีความต้องการในสินค้านวัตกรรมเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านวัตกรรมจะไปตอบโจทย์ในเชิงสังคมและมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าปัจจัยเชิงธุรกิจหรือเชิงเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นโจทย์ของการพัฒนาในยุคปัจจุบันที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการคือการสร้างให้เกิดนวัตกรรมที่จะทำให้ผลิตภาพเพิ่มสูงขึ้น เพื่อยกระดับการสร้างมูลค่าสินค้าและบริการและต่อยอดการขับเคลื่อนประเทศไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

แนวความคิดและการประเมินผล ด้านการพัฒนาขีดความสามารถ ในการแข่งขัน

ในอดีตเมื่อพูดถึงความสามารถในการแข่งขัน ผู้คนโดยส่วนใหญ่จะนึกถึงการแข่งขันของธุรกิจ การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันก็มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งของธุรกิจ แต่ละประเทศก็แข่งขันด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีสำหรับการประกอบธุรกิจ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาบุคลากร และแรงงานในจำนวนที่เพียงพอและมีฝีมือเหมาะสมกับความต้องการของตลาด ในส่วนของกระบวนการภาครัฐมีประสิทธิภาพสูง และกฎระเบียบต่าง ๆ ไม่เป็นอุปสรรคเพื่อสนับสนุนให้ธุรกิจในประเทศแข็งแกร่ง สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ในขณะเดียวกันก็สามารถดึงดูดเม็ดเงินการลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาในประเทศได้ด้วย

แต่ในยุคปัจจุบัน จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป้าหมายสุดท้ายของการสร้างความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศคือการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีถ้วนหน้าให้กับประชาชนในประเทศหรือให้กับประชาคมโลก ดังนั้นขีดความสามารถในการแข่งขันจึงไม่ใช่แค่เรื่องของประสิทธิภาพของภาคธุรกิจหรือรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว เพราะในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันต้องตระหนักถึงเรื่องแนวปฏิบัติที่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและมีความโปร่งใส นอกจากนี้แนวคิดในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้มุ่งเพียงการใช้ทักษะแรงงานเพื่อประกอบอาชีพ แต่ต้องปรับไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาาระบบศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้กับประชาชนก็ถือเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือการทำให้เกิดความยืดหยุ่นของกลไกต่าง ๆ เพื่อเปิดกว้างทางความคิดให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยที่ทุกภาคส่วนสามารถร่วมมือช่วยกันได้ ตั้งแต่ภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ ตลอดจนประชาชนทุกคน

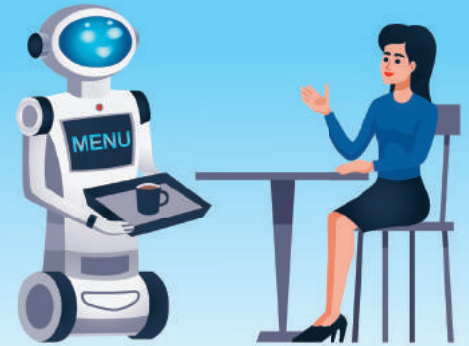

ในการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนความสามารถในการแข่งขันของประเทศต้องพิจารณาวงจรของนโยบาย (Deming Cycle: Plan-Do-Check-Act) และสำหรับส่วนของการประเมินผลความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปัจจุบันมีองค์กรระหว่างประเทศซึ่งจัดทำรายงานความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่มีความน่าเชื่อถือและถูกใช้อ้างอิงจากประเทศต่างๆ ทั่วโลกอยู่ 2 สถาบันหลัก ได้แก่ สถาบันการจัดการนานาชาติ (Institute Management Development: IMD) และสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) โดยการประเมินผลนั้นมาในรูปแบบดัชนีตัวชี้วัดที่ชื่อ World Competitiveness Index และ Global Competitiveness Index 4.0 (GCI 4.0 โดย WEF)

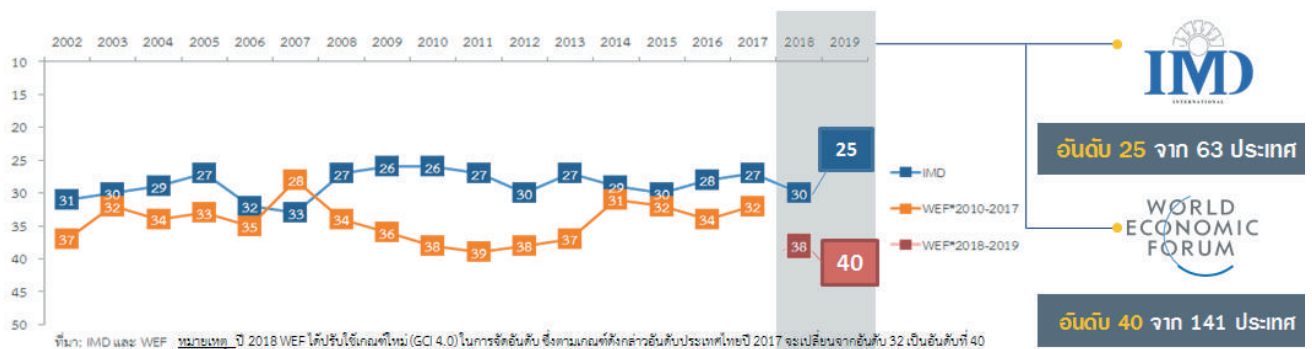
การพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและจัดทำตัวชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศนั้นพิจารณาผ่านกรอบแนวคิดเรื่อง Competitiveness Advantage Framework ที่มุ่งพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Competitiveness of Nation) โดยการสร้างปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ เช่น ด้านปัจจัยการผลิต ด้านนโยบาย และกฎระเบียบที่เอื้อให้ธุรกิจและอุตสาหกรรมสามารถบรรลุเป้าประสงค์ในการพัฒนาผลิตภาพ และหากพิจารณาเป้าหมายสุดท้ายของการสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อมุ่งสู่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีถ้วนหน้าให้กับประชาชนในประเทศหรือให้กับประชาคมโลก การพิจารณาปัจจัยขับเคลื่อนภายใต้บริบทใหม่จึงมีความครอบคลุมตั้งแต่มิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ไปจนถึงสุขภาพและสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นในประเทศ

หากพิจารณายิ่งไปกว่านั้น คำว่าความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สามารถตีความอย่างตรงตัวได้ว่าเรากำลังแข่งขันอยู่ คำถามสำคัญที่ตามมาคือ เราแข่งขันไปเพื่ออะไร เราแข่งกับใคร และเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เรามีความสามารถดีหรือด้อยกว่าเล็กน้อยเพียงใด ซึ่งคำตอบดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในหลักการของแนวคิดเรื่องความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ต้องการวัดและประเมินผลผ่านการเปรียบเทียบ กล่าวคือ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศนั้น มาตรฐานวัดของระดับการพัฒนาจะต้องมีประเทศอื่น ๆ เพื่อให้สะท้อนผลได้อย่างชัดเจน ด้วยหลักคิดดังกล่าว การจัดทำและแปลผลตัวชี้วัด จึงมีลักษณะเป็นการเปรียบเทียบเชิงสัมพัทธ์ (Relative Comparison) ดังนั้นคะแนนและผลของการจัดอันดับจึงมีการนำเสนอและรายงานผลในรูปแบบเชิงเปรียบเทียบเสมอ

สถานะความสามารถในการแข่งขันของไทย อุปสรรคและความท้าทายในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ในปี 2562 สถาบัน IMD และ WEF ได้จัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 25 จาก 63 ประเทศ (อันดับที่ 30 ในปี 2561) และอันดับที่ 40 จาก 141 ประเทศ (อันดับที่ 38 ในปี 2561) ตามลำดับ ทั้งนี้ หากพิจารณาข้อมูลผลการจัดอันดับตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา แนวโน้ม (Trend) อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยค่อนข้างคงที่ อาจมีการปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยในบางช่วง แต่โดยรวมแล้วยังคงอยู่ในช่วงอันดับที่ 20 - 30 สำหรับผลการจัดอันดับของ IMD และในอันดับที่ 30 - 40 สำหรับผลการจัดอันดับของ WEF และหากพิจารณาตามรายงานด้านการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบันนานาชาติจาก IMD และ WEF สถานะขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยจะอยู่ในกลุ่มระดับกลาง โดยมีจุดแข็งและจุดอ่อนดังนี้

จุดแข็ง ประกอบด้วย สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพตลาดสินค้า ตลาดแรงงาน โดยปัจจัยย่อยด้านการค้าระหว่างประเทศ (International Trade) และการจ้างงาน (Employment) ยังคงเป็นปัจจัยที่ประเทศไทยยังคงรักษามาตรฐานไว้ได้ดี ในด้านประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ แม้ว่าสถานะของผลการจัดอันดับจะยังอยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่จากแนวโน้มที่ผลการจัดอันดับลดลงโดยเฉพาะด้านทัศนคติและค่านิยม (Attitudes and Values) ซึ่งมีตัวชี้วัดทั้งหมดเป็นการสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารในภาคธุรกิจ สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของภาคธุรกิจที่มีต่อภาครัฐและระบบสถาบันที่ยังคงเป็นสิ่งที่ต้องเฝ้าระวังและเร่งสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ที่มา: ประมวลผลโดย สสช.

จุดแข็งและความท้าทาย

ทั้งนี้ หากพิจารณาสถานะขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยตามเกณฑ์และวิธีในการคำนวณใหม่ของ WEF (GCI 4.0) พบว่า ด้านที่มีอันดับที่ดีและส่งผลบวกต่ออันดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศโดยรวม ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของระบบการเงิน (Financial System) ที่ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 16 ของโลก (คะแนน 85.1 จาก 100) โดยในด้านระบบการเงินจะมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของเงินทุน การให้สินเชื่อ ผลิตภัณฑ์การเงินประเภทต่าง ๆ รวมทั้งระบบในการลดและกระจายความเสี่ยงต่าง ๆ ทางด้านการเงิน ตัวอย่างของปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้อันดับการเงิน ประกอบด้วย วงเงินสินเชื่อที่มีให้กับภาคเอกชนหรือการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของธุรกิจขนาดกลางและย่อม หรือความพร้อม

ทางการเงินในการสนับสนุนต่อ Startups หรือเสถียรภาพของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น นอกจากนี้ ด้านขนาดของตลาด (Market Size) ประเทศไทยได้รับการจัดให้อยู่ในอันดับที่ 18 ของโลก (คะแนน 75.5 จาก 100) โดยในด้านขนาดของตลาดจะสะท้อนให้เห็นขนาดของตลาดทั้งในและต่างประเทศที่บริษัทต่าง ๆ ในประเทศไทยสามารถเข้าถึง โดยเป็นผลรวมของการบริโภคภายในประเทศ การลงทุน และการส่งออก

ส่วนด้านที่เป็นประเด็นท้าทายซึ่งประเทศไทยจำเป็นต้องทุ่มเททรัพยากรและเร่งดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย โครงสร้างพื้นฐาน ความสามารถทางธุรกิจ การพัฒนามนุษย์ นวัตกรรม รวมทั้งปัจจัยเชิงสถาบัน ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมาสาธารณูปโภคพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์มีการปรับตัวดีขึ้น ในขณะที่ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมและด้านการศึกษายังคงมีอันดับรั้งท้ายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ระบบการศึกษาไทยยังมีปัญหาด้านคุณภาพ และยังไม่สามารถส่งเสริมให้คนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่ภาคธุรกิจไม่มั่นใจต่อผลสัมฤทธิ์ของระบบการศึกษา การเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ และการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา รวมถึงทักษะด้านภาษาของคนไทยไม่ตอบโจทย์การประกอบอาชีพ

สำหรับปัจจัยด้านนวัตกรรม ซึ่งพิจารณาทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร ในปีที่ผ่านมาการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาและจำนวนนักวิจัยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แล้ว ตัวเลขที่สะท้อนออกมาอยู่ในระดับต่ำทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับด้านสิทธิบัตร การส่งเสริมและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย แต่อยู่ในระดับที่ห่างจากประเทศพัฒนาแล้ว โดยเฉพาะจำนวนผู้ยื่นขอรับสิทธิบัตรต่อหัว จำนวนสิทธิบัตรที่ให้แก่วิทยาศาสตร์ในประเทศไทย และจำนวนสิทธิบัตรที่บังคับใช้แล้วยังคงมีอัตราที่ต่ำ ยิ่งไปกว่านั้นการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญายังเป็นโจทย์ใหญ่ที่ประเทศต้องเร่งแก้ไขและสร้างการคุ้มครองให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ ข้อมูลจากทั้งของ IMD และ WEF สะท้อนว่า จากปัจจัยท้าทายและอุปสรรคที่กล่าวมาข้างต้น สิ่งที่เราคาดหวังให้รัฐเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็วจะเป็นด้านความสามารถในการปรับตัวของนโยบายภาครัฐ การขับเคลื่อนให้เห็นผล ความโปร่งใส บทบาทของระบบราชการในการสนับสนุนภาคธุรกิจ การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน การบริหารตามหลักนิติธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของกรมศุลกากรเพื่ออำนวยความสะดวกการเข้า - ออกของสินค้า

อย่างไรก็ตาม จุดแข็งและประเด็นท้าทายที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นการติดตามสถานะความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา โดยประเมินจากสถาบัน IMD และ WEF ซึ่งข้อมูลที่สถาบันนำมาใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัดนี้มาจากสองทางคือ จากการสำรวจทัศนคติ (Survey Data) และจากรายงานสถิติ (Secondary Data หรือ Hard Data) โดยที่ผ่านมาผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยบางรายการไม่สามารถปรับตัวดีขึ้นได้มากนัก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นหน่วยงานราชการใช้คำนิยามของข้อมูลต่าง ๆ ไม่ตรงกัน และการสร้างความเข้าใจและการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในแบบสอบถามยังไม่เพียงพอ ทำให้การให้ความเห็นเป็นไปตามความเข้าใจ (Perception) ของผู้ตอบคำถาม ซึ่งอาจจะคลาดเคลื่อนกับความเป็นจริงและส่งผลกระทบต่ออันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทั้งการประชาสัมพันธ์และการจัดกิจกรรมพิเศษในรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาล เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตามแผนงานให้เป็นที่ยอมรับและมีส่วนร่วมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในการพัฒนาจะส่งผลกระทบต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยรวมด้วยเช่นกัน

THAILAND 4.0

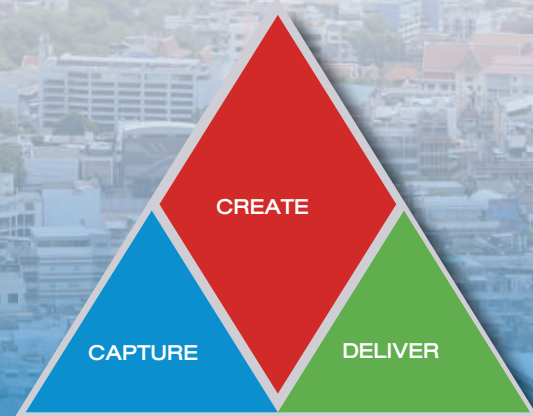
What is Thailand 4.0 ?

การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศภายใต้บริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป: กลยุทธ์ เป้าหมาย และความร่วมมือ

» แนวคิดด้านกลยุทธ์เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ประเทศไทยมีหลายยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ตั้งแต่แนวคิดเรื่อง Thailand 4.0 แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนกลไกการขับเคลื่อนให้เกิดแนวทางการปฏิบัติในส่วนของผู้ทำนโยบาย เช่น กลไกการพิจารณาแผนระดับ 3 ของแต่ละหน่วยงานโดยคณะกรรมการด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ตลอดจนกลไกจากกรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์และกลไกทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทางเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวัตถุประสงค์ในการเป็นประเทศที่มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ภายใต้รูปแบบการพัฒนาที่เน้น “ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบัน และสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” กล่าวคือเรามีทิศทางการพัฒนาที่มองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ เพื่อนำมาประยุกต์และผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นใหม่อย่างสอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Creation) พร้อมด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่โครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่งจนถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล พร้อมทั้งวางแนวทางการพัฒนาคนรุ่นใหม่และการปรับรูปแบบธุรกิจให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศ

ทั้งหมดนี้เป็นการสร้างความเข้มแข็งจากภายในเพื่อเชื่อมโยงประเทศไทยสู่โลกในยุคปัจจุบัน ให้อยู่รอดในบริบทที่มีความเป็นพลวัต ทั้งในแง่ของการตั้งรับที่จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศมีความยืดหยุ่น (Resilience) และมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับในทุกสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งยังสามารถดำเนินยุทธศาสตร์ในเชิงรุกจากการเสริมจุดแข็งของประเทศให้มีความเด่นชัด และพร้อมที่จะนำมาประกอบเป็นเครื่องจักรตัวใหม่เพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

» แนวทางและความร่วมมือในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้สามารถปฏิบัติได้จริง

การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนจะต้องช่วยกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ รวมถึงภาคประชาชนในระดับบุคคล แต่การที่จะรวมพลังกันแบบนี้ได้จะต้องคำนึงถึง 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1) ความรู้ความเข้าใจบทบาทในการร่วมขับเคลื่อน

แต่ละภาคส่วนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่าตัวเองมีบทบาทตรงไหน อย่างไร ในการช่วยยกอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งในประเด็นนี้ สภาพัฒนาได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องแล้วระยะหนึ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับส่วนราชการและภาคธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตัวชี้วัดอันดับความสามารถในการแข่งขันและประเด็นสำคัญของประเทศไทย เพื่อขยายการรับรู้ออกไปถึงระดับภูมิภาคและประชาชนในวงกว้างทั่วประเทศ

2) ความตื่นตัวเพื่อก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ภาคีที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความตื่นตัว ศึกษาทำความเข้าใจ และกำหนดเป้าหมายของตัวเองที่จะร่วมผลักดันขับเคลื่อน กล่าวคือ **หน่วยงานภาครัฐ**ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดและประเด็นการพัฒนาด้านใดก็จะต้องไปศึกษาให้เข้าใจ ปรับระบบการเก็บข้อมูลให้ถูกต้องแม่นยำ เชื่อถือได้ และจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาที่ตอบโจทย์ตัวชี้วัดเหล่านั้นให้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีการทบทวนและปรับปรุงตัวเองตลอดเวลา ในส่วนของ**ภาคเอกชน**เองก็จะต้องเข้าใจและตระหนักถึงโลกที่แข่งขันกันด้วยเรื่องของความรู้ และนวัตกรรม และต้องเร่งปรับกระบวนการและรูปแบบธุรกิจให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างวัฒนธรรมของการทำธุรกิจที่เน้นการใช้องค์ความรู้มาต่อยอดให้เกิดนวัตกรรม รวมถึงการมีทัศนคติที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยิ่งไปกว่านั้นบทบาทขององค์กรผู้แทนภาคธุรกิจไม่ว่าจะเป็นสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งองค์กรและสมาคมธุรกิจอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับสมาชิกได้มากขึ้นนั้น จะยิ่งเป็นเหมือนตัวเร่งให้ธุรกิจภายในประเทศไปสู่เป้าหมายได้เร็วยิ่งขึ้น สำหรับ**ภาควิชาการ**ต้องเป็นภาคส่วนที่ใช้องค์ความรู้เพื่อคาดการณ์

ความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ ซึ่งเป้าหมายสำคัญที่ต้องเร่งขับเคลื่อนคือการสร้างพลังทางความรู้ การศึกษาวิจัย และยกระดับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมให้ตอบโจทย์ต่อลูกค้าปลายทาง รวมทั้งการพัฒนากำลังทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่ตอบสนองและอยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สุดท้ายสำหรับ**ภาคประชาชน** กลุ่มคนเหล่านี้คือกลไกสำคัญที่จะทำให้ระบบขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การเป็นประชาชนที่เฝ้าระวังการทำงานของกลไกภาครัฐให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลโดยการให้ข้อคิดเห็น

หรือป้อนข้อมูลย้อนกลับผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะ Social Media หรือในฐานะผู้บริโภคที่จะต้องเรียกร้องและเฝ้าระวังให้ภาคธุรกิจผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงได้มาตรฐาน หรือในฐานะแรงงานที่ตื่นตัวในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับข้อกำหนดและลักษณะของงานและวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป

3) การมุ่งสู่ผลสำเร็จอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจะต้องมุ่งไปสู่การสร้างผลสำเร็จที่ชัดเจนเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในวงกว้างและยั่งยืน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วนตามที่กล่าวมาข้างต้นร่วมไปในทิศทางเดียวกันอย่างมั่นคงและต่อเนื่อง เราจึงจะสามารถสร้างอนาคตประเทศไทยให้ทันโลกได้

กล่าวโดยสรุปคือ ความสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันได้ปรับเปลี่ยนมามุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการที่เกิดขึ้นจากการสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างการผลิตของประเทศ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยแนวทางดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือและความเข้าใจจากทุกภาคส่วน เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างสมดุลให้กับประชาชนในประเทศ อันเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาประเทศในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของไทย

นำพร นิธิสุนทรวิทย์

กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

กระแสการพัฒนาของโลกซึ่งมุ่งสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และเทคโนโลยีใหม่ทำให้แนวโน้มการแข่งขันในเวทีโลกทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ขณะที่การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยกลับต้องเผชิญกับอุปสรรคในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการผลิตที่ยังประสบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับโครงสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อีกทั้งปัจจัยการผลิตหลัก อาทิ แรงงานและทรัพยากรธรรมชาติ อยู่ในภาวะสูญเสียความได้เปรียบ ทรัพยากรดินและน้ำถูกใช้ไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อผลิตภาพการผลิตภาคเกษตรไม่คุ้มค่าและยังต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิต เช่น เทคโนโลยีและปุ๋ยจากต่างประเทศ ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาสินค้าทุนจากต่างประเทศเป็นหลัก และยังไม่สามารถประยุกต์ใช้และดัดแปลงเทคโนโลยีที่ทันสมัยจากต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูงและประสบปัญหาในการแข่งขันในตลาดโลก

นอกจากนี้การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในประเทศยังไม่เกื้อหนุนต่อภาคการผลิตโดยตรง โดยบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีไม่เพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ งานวิจัยไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต รวมถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่มีอยู่ยังไม่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเชิงพาณิชย์ จึงต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาโดยตลอด ดังนั้น ภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจำเป็นต้องมุ่งสู่การยกระดับการพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างจริงจัง อันจะนำไปสู่ความสามารถในการก้าวผ่านกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และก้าวสู่บริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมั่นคงในอนาคต

GERD	GDP	GERD/GDP	
ปี 2554	40,870	11,120,500	0.37
ปี 2556	57,038	12,910,038	0.44
ปี 2558	84,671	13,672,851	0.62
ปี 2559	113,555	14,533,465	0.78
ปี 2560	155,143	15,451,959	1.00

หน่วย : ล้านบาท

หน่วย : ล้านบาท

หน่วย : บาท

หน่วย : ล้านบาท

หน่วย : ล้านบาท

หน่วย : ร้อยละ

ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย จำแนกตามประเภทการวิจัย | ปี 2560

ประเภทของการวิจัย ตามคำนิยามขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD)

14,922

42,076

98,145

หน่วย : ล้านบาท

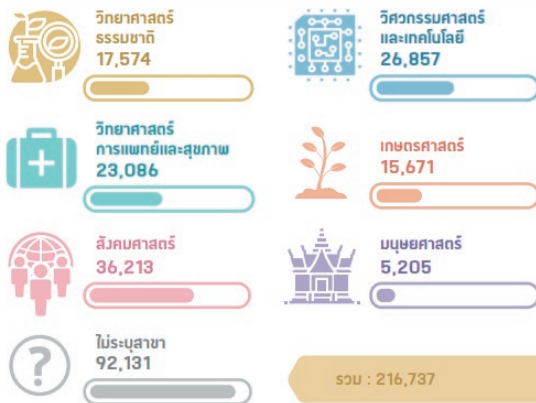
ที่มา : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อย่างไรก็ตาม ตลอดช่วงที่ผ่านมา ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา ในปี 2560 รวม 155,143 ล้านบาท คิดเป็น สัดส่วนร้อยละ 1.0 ของ GDP ซึ่งสามารถ แบ่งประเภทค่าใช้จ่ายออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การวิจัยพื้นฐาน 14,922 ล้านบาท การวิจัย ประยุกต์ 42,076 ล้านบาท และการพัฒนา เชิงทดลอง 98,145 ล้านบาท โดยงบประมาณ ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาทั้ง 3 ส่วน ได้กระจายไปสู่การใช้ประโยชน์ในหลากหลาย ภาคการผลิต

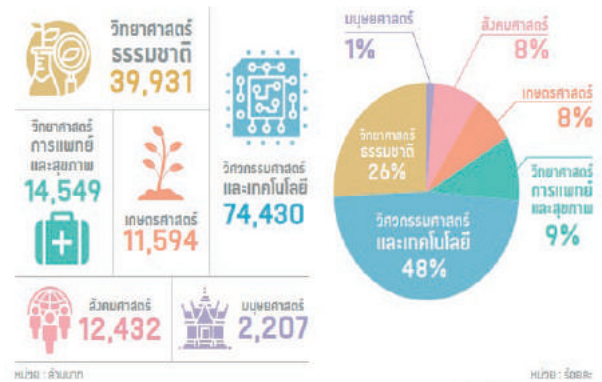

จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย (แบบรายหัว) จำแนกตามสาขาการวิจัย | ปี 2560

ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย จำแนกตามสาขาการวิจัย | ปี 2560

สาขาการวิจัย ตามคำนิยามของ OECD

การสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจและวางรากฐาน การพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงควรมุ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ การพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น การพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต การเสริมสร้างพื้นฐาน ความคิดแบบวิทยาศาสตร์ให้กับเยาวชนและสังคมไทย และพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการพัฒนาที่นำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งการเรียนรู้ อย่างยั่งยืนต่อไป โดย

1.

การประยุกต์ใช้และการพัฒนาเทคโนโลยี

ที่มีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตการผลิต โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาตามศักยภาพของผู้ประกอบการทั้งขนาดใหญ่และ SMEs นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาดัดแปลงให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาคการผลิตอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด พร้อมทั้งสนับสนุนให้ภาคเอกชนเป็นผู้นำด้านการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ โดยให้ความสำคัญกับสาขาการผลิตที่ประเทศไทยมีศักยภาพ ได้แก่

1.1 สาขาการเกษตร เน้นการเพิ่มผลผลิตการผลิตทางการเกษตร และการพึ่งพาตนเอง รวมทั้งสร้างรายได้ให้เกษตรกร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ พัฒนาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ของไทย ปุ๋ยและอาหารสัตว์ การควบคุมและกำจัดศัตรูพืช การกำจัดของเสีย เพิ่มคุณภาพและผลผลิตต่อพื้นที่ พัฒนาเทคโนโลยีประหยัดน้ำ และเทคโนโลยีสำหรับระบบตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเกษตร พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางการเกษตร พัฒนาระบบการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่เน้นผลิตภัณฑ์อาหารสมุนไพรเพื่อเสริมสร้างสุขภาพและยารักษาโรค รวมทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรพันธุกรรมเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน

1.2 สาขาอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเกี่ยวกับการออกแบบวัสดุทางวิศวกรรม กระบวนการผลิต และวิธีการผลิต รวมทั้งผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ ตลอดจนมีมาตรฐานที่สอดคล้องกับระบบมาตรฐานอุตสาหกรรม ระบบมาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และระบบมาตรฐานอาชีวอนามัย โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดและเทคโนโลยีการแยกชิ้นส่วนผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วเพื่อนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่

1.3 สาขาสุขภาพและสวัสดิการ

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู รวมถึงการวิจัยและพัฒนาทั้งเคมีภัณฑ์ ชีวภัณฑ์ และเครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนให้มีการผลิตยาหลักขึ้นภายในประเทศ ในการรักษาโรคมะเร็งให้เพียงพอกับความต้องการในทุกสถานการณ์

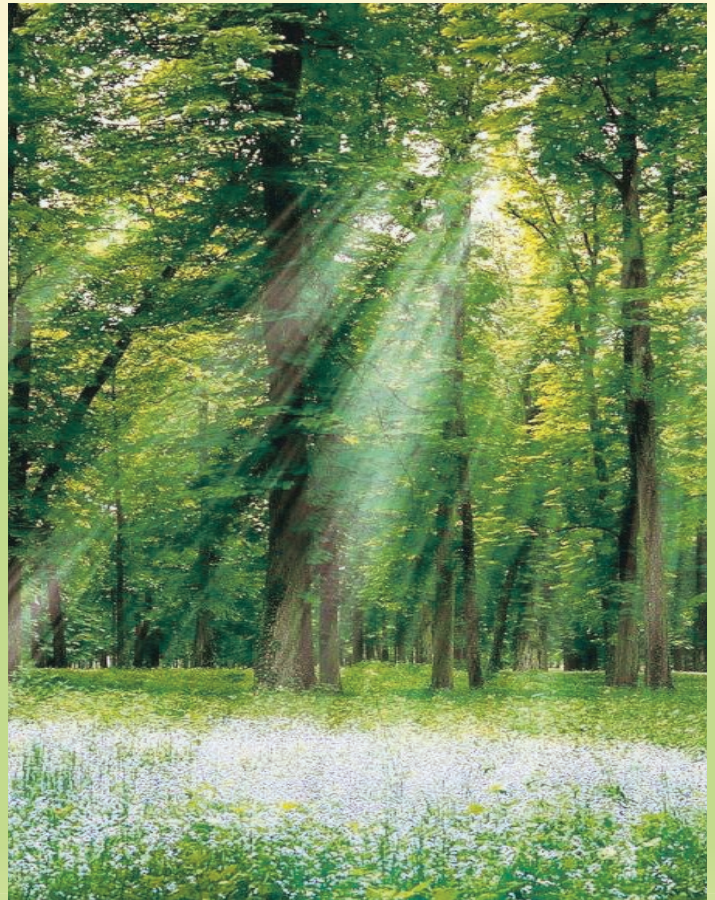
1.5 สาขาสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ของประชาชนและให้ประเทศไทยสามารถพัฒนากิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจและมีความพร้อมในการรองรับมาตรการการค้าที่ใช้เงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมในเวทีโลก โดยพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ขจัดมลพิษ และนำของเสียกลับมาใช้ใหม่ ตลอดจนเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดเพื่อป้องกันและควบคุมมลพิษ การสร้างองค์ความรู้ของการจัดการและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ รวมทั้งวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ป้องกันและขจัดมลพิษเพื่อทดแทนการนำเข้าและส่งเสริมการส่งออก

1.4 สาขาพลังงาน มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองด้านพลังงาน

โดยส่งเสริมการวิจัยเทคโนโลยีประหยัดพลังงาน วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนประเภทต่าง ๆ เช่น พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อให้มีการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลน้อยลง โดยมุ่งลดอัตราการเพิ่มของการใช้พลังงานให้ต่ำกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

1.6 สาขาการบริการและการพาณิชย์ เพื่อสร้าง

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทดแทนการนำเข้าและลดการขาดดุลทางการค้า ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพการจัดการของสาขาการค้า การขนส่ง การเงิน และการท่องเที่ยว โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์และโทรคมนาคม พัฒนาบริการใหม่ ๆ ให้สามารถจัดส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว ปลอดภัย ตรงเวลา และต้นทุนต่ำ สร้างความพึงพอใจและมั่นใจให้กับผู้บริโภค

1.7 สาขาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างสมรรถนะการแข่งขันของประเทศและการก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจยุคใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างเป็นองค์รวม เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระบบโทรคมนาคม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาการออกแบบและการผลิตเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม มีระบบเครือข่ายข้อมูลที่รวดเร็วเชื่อถือได้ และราคาประหยัด โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของภาคเศรษฐกิจ การขยายการบริการของภาครัฐให้เข้าถึงคนในชนบทและทุกระดับการศึกษา พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการบริการและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ภาคแรงงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

2.

ปรับกระบวนการรณรงค์การวิจัยและพัฒนา

โดยจัดระบบกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาที่มีอยู่ให้มีเอกภาพ ให้ความสำคัญต่อการประยุกต์ การประดิษฐ์ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต และเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่มีความคิดริเริ่มและความเชี่ยวชาญได้รับการสนับสนุน โดยภาครัฐพิจารณาจัดหาแหล่งเงินสมทบนอกเหนือจากงบประมาณแผ่นดินทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งเงินสมทบจากภาคเอกชน

3.

ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเพื่อเอื้อต่อการ สร้างสรรค์และพัฒนาสู่การเป็นสังคม แห่งนวัตกรรม

เช่นร่างพระราชบัญญัติการพิสูจน์เทคโนโลยีและ
นวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ พ.ศ. เพื่อกำหนดพื้นที่ทดลอง
ให้สามารถเกิดการทดสอบเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้อย่างปลอดภัย
ก่อนการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ในวงกว้าง ร่างพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. เพื่อ
จัดอุปสรรคในการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์
ในเชิงพาณิชย์ โดยการมอบสิทธิความเป็นเจ้าของในผลงานวิจัย
และนวัตกรรมที่เกิดจากการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานให้ทุน
ของรัฐให้แก่ผู้รับทุน ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ สถาบันวิจัยและ
มหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อม
เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมและการใช้ประโยชน์
ในวงกว้างต่อไป

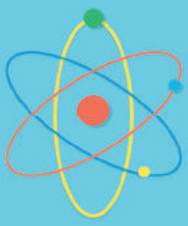

4.

ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษาระดับอาชีวะและอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน

ในการพัฒนาขีดความสามารถด้านวิศวกรรมการผลิต
และการออกแบบ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถของสถาบันวิจัย
ภาครัฐ มหาวิทยาลัย บริษัท / สถาบันเอกชน ในการให้บริการ
และสนับสนุนเทคโนโลยีให้เข้าถึงวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมได้อย่างเหมาะสม ต่อเนื่อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ทางเทคโนโลยี เช่น ระบบมาตรวิทยา การฝึกอบรม และ
การถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น

5.

สร้างอาชีพนักวิจัยให้มีความมั่นคง และเพิ่มโอกาสการจ้างงาน

โดยส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีการลงทุนทำการวิจัยและพัฒนามากขึ้น จูงใจให้บริษัทต่างประเทศเข้ามาลงทุนในโครงการ ซึ่งต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนาเป็นพื้นฐาน และกระจายงานวิจัย ด้านปฏิบัติการไปยังภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งให้โครงการขนาดใหญ่ ของภาครัฐและเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนการลงทุน และต้องมี แผนงานด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างฐานเทคโนโลยีของ ตนเองและช่วยลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

6.

ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม

โดยสนับสนุนการนำเทคโนโลยี แนวคิด และการบริหารจัดการใหม่ ๆ มาพัฒนานวัตกรรมด้านอุตสาหกรรมแปรรูปจาก วัตถุดิบการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และอุปกรณ์เพื่อการรักษา สภาวะแวดล้อม ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรเครื่องมือของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครื่องจักรกลการเกษตร รวมถึงการปรับปรุง เครื่องจักรกลการเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อลดการ นำเข้าเครื่องจักรและลดต้นทุนการผลิต

7.

ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมาย และกลไกการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ของทรัพย์สินทางปัญญา

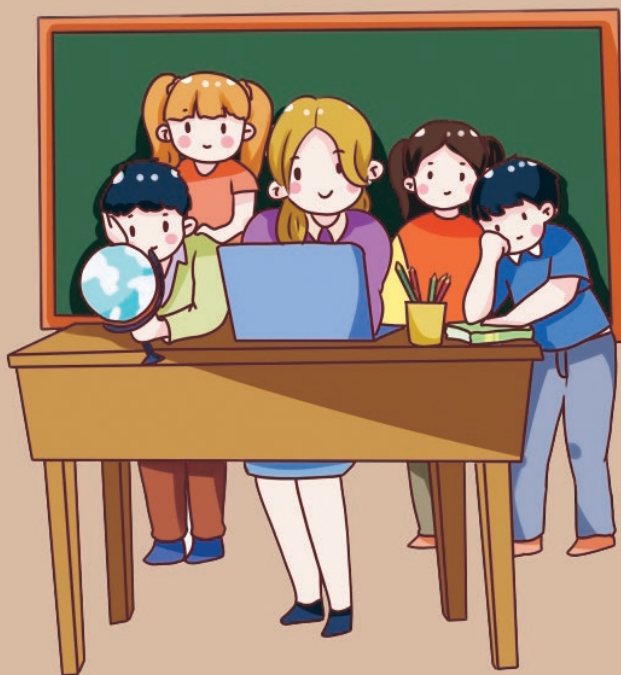
โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยายสิทธิให้ ผู้ประดิษฐ์คิดค้นที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ เป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา และได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่าง เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาระบบสิทธิบัตร การจดสิทธิบัตร และลิขสิทธิ์ภายในประเทศ

8.

พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ให้มีความสามารถในการประยุกต์ใช้และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาความสามารถของทรัพยากรบุคคลของชาติในทุกระดับและเสริมสร้างพื้นฐานความคิดแบบวิทยาศาสตร์

9.

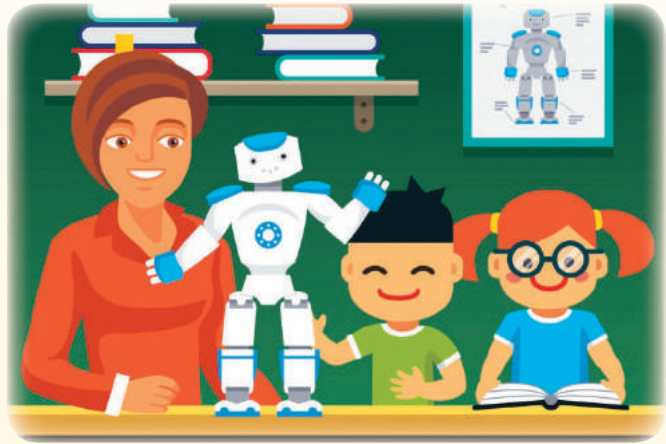
ปฏิรูประบบการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

เพื่อเสริมสร้างแนวความคิดและองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและวิทยาการสมัยใหม่ ปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบการศึกษาให้ทันสมัย มีสัดส่วนการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์อย่างเพียงพอ หลากหลาย ผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างมีระบบ มีเหตุผล เป็นวิทยาศาสตร์ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน

10.

ปลูกฝังค่านิยมให้เด็ก เยาวชน และประชาชน

สนใจเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา และคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น โดยจัดสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมทั้งในและนอกระบบการศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคมในทุกๆระดับในกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมของภาครัฐและภาคเอกชนในการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย

11.

กระจายแหล่งเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปสู่ภูมิภาคอย่างเสมอภาคและทั่วถึง

เพื่อประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพและยกระดับความเป็นอยู่ โดยพัฒนาสถาบันการศึกษาและ / หรือสถาบันเฉพาะทางในท้องถิ่นให้เป็นแหล่งผลิตและพัฒนาสาระความรู้ทักษะต่าง ๆ พัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศและระบบการเรียนการสอน รวมทั้งการฝึกอบรมทางไกล

12.

พัฒนาครู/อาจารย์ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

โดยสนับสนุนให้สถาบันที่ผลิตครู / อาจารย์ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาร่วมมือกับภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมจัดฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อยกระดับความรู้และทักษะครู / อาจารย์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถสอนและพัฒนาสื่อการสอนให้นักเรียนมีความสามารถตรงกับความต้องการของตลาดและนำไปใช้ประกอบอาชีพได้มากขึ้น

13.

การพัฒนากระบวนนิเวศนวัตกรรม

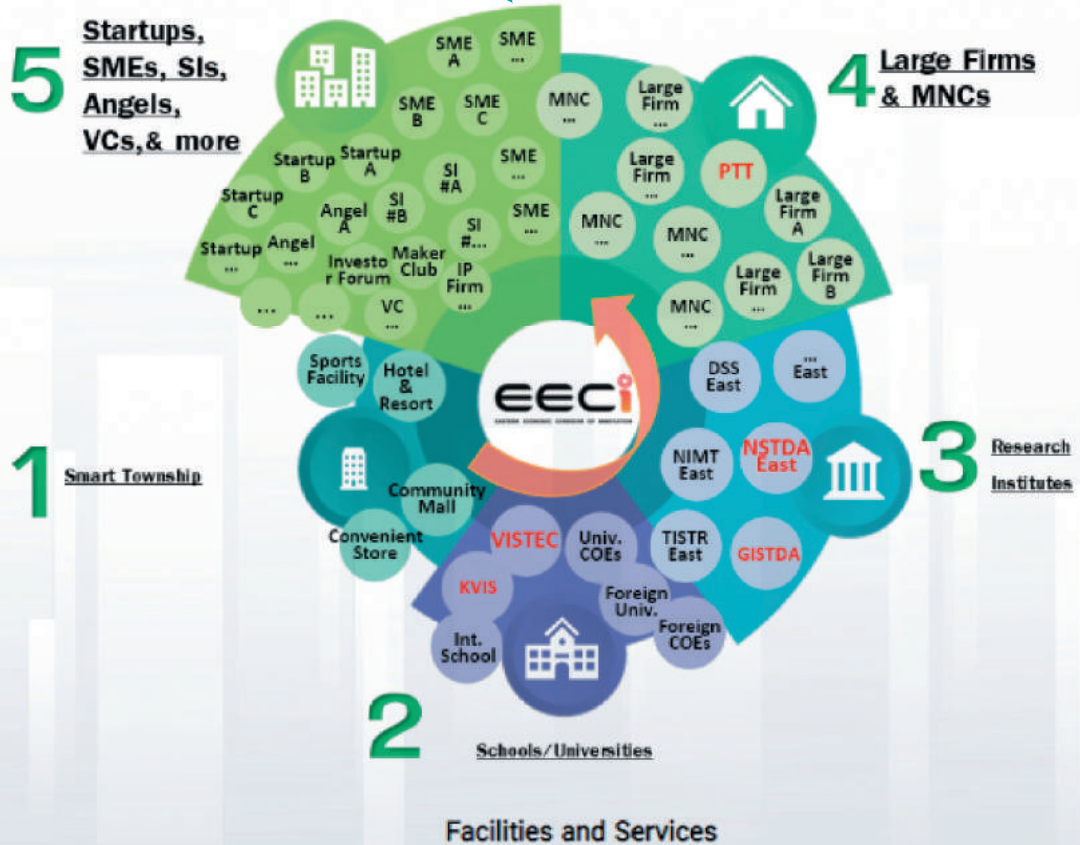
เพื่อนำไปสู่การทำงานในลักษณะนวัตกรรมแบบเปิด (Open Innovation) บนฐานการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกิจ สถาบันการศึกษา / สถาบันวิจัย และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสร้างนวัตกรรมร่วมกันและนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ซึ่งปัจจุบันการพัฒนาพื้นที่ EECi ได้ถูกออกแบบให้มีองค์ประกอบสำคัญและดึงดูดให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้ องค์ประกอบสำคัญเข้ามาอยู่ในบริเวณพื้นที่เดียวกัน (Proximity) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนนิเวศนวัตกรรมของประเทศ ซึ่งใน EECi จะประกอบด้วย (1) ความเป็นเมือง (Smart Township) ได้แก่ ศูนย์การค้า สถานที่ออกกำลังกาย (Fitness Center) (2) โรงเรียนและมหาวิทยาลัยชั้นนำ (3) สถาบันวิจัยทั้งสถาบันวิจัยไทยและสถาบันวิจัยต่างชาติที่ดำเนินกิจกรรม เช่น วิจัยและพัฒนา นวัตกรรม หน่วยงานที่ให้บริการด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ (4) บริษัทไทยขนาดใหญ่และบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่มาจัดตั้งศูนย์วิจัยที่พร้อมจะทำงานร่วมกับสถาบันวิจัยศูนย์ความเป็นเลิศใน EECi เพื่อให้บริษัทใหญ่เหล่านี้

ดึงดูดบริษัทที่อยู่ในเครือมาร่วมวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม ในห่วงโซ่อุตสาหกรรมนั้น ๆ (5) หน่วยบ่มเพาะเทคโนโลยีชั้นนำ และนักลงทุนเข้ามาอยู่ในพื้นที่ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดเล็กเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยี บริการ รวมถึง โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นที่เอกชนขนาดเล็กไม่สามารถลงทุนเองได้ เช่น การวิเคราะห์ทดสอบ และ Pilot Plant แบบครบวงจร

EECi Innovation Ecosystem

บทสรุป

การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจำเป็นต้องพึ่งพาการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่สำคัญ โดยเน้นการประยุกต์ใช้ พัฒนาต่อยอดเทคโนโลยี และสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ผ่านการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการกำหนดแนวทางการดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีในสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพและเร่งพัฒนาสังคมไทยให้พื้นฐานความรู้และความคิดทางวิทยาศาสตร์ พัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาที่เป็นความต้องการทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพอย่างพอเพียง รวมทั้งยกระดับการใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อทำให้เกิดความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี อันจะเป็นการสร้างบรรยากาศการลงทุนในกิจการที่ใช้เทคโนโลยีสูงในระยะต่อไป ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้เป็นไปในเชิงรุก และสร้างกลไกการกระจายความรู้และบริการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสู่ภาคประชาชนทั้งเขตเมืองและชนบท ทั้งนี้ เพื่อลดช่องว่างทางสังคมและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

การพัฒนาศักยภาพ

SME

เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า
ของโลก

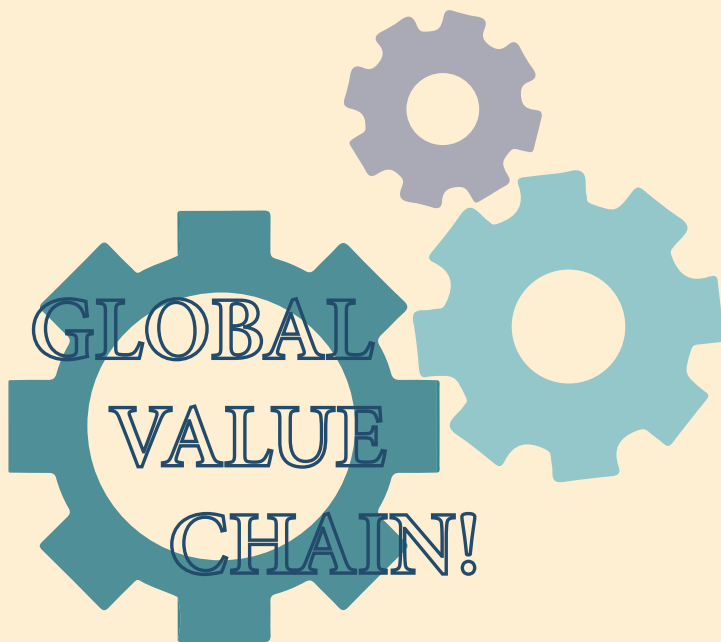

จิตรกรณ์ เมฆกระจำ
สรลักษณ์ ชวนะศักดิ์ ธนพร ปรากฏเมธิกุล
กองยุทธศาสตร์และประสานการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน

ท่ามกลางสถานการณ์เศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันแบบไร้พรมแดน เกิดการรวมกลุ่มการค้าการลงทุนและการพัฒนาความร่วมมือระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและการขยายตลาด การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความซับซ้อนและการแข่งขันทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการรายใหญ่โดยเฉพาะบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporation: MNC) ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจจากการผลิตแบบแนวตั้ง มาสู่การกระจายกิจกรรมการผลิตและบริการไปยังผู้ประกอบการอื่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทั่วทุกมุมโลก ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต (Supplier) และผู้ให้บริการตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Value Chain: GVC) นับตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การขนส่ง และโลจิสติกส์ การตลาดและการขาย ไปจนถึงการให้บริการหลังการขาย โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและลดต้นทุนธุรกิจ

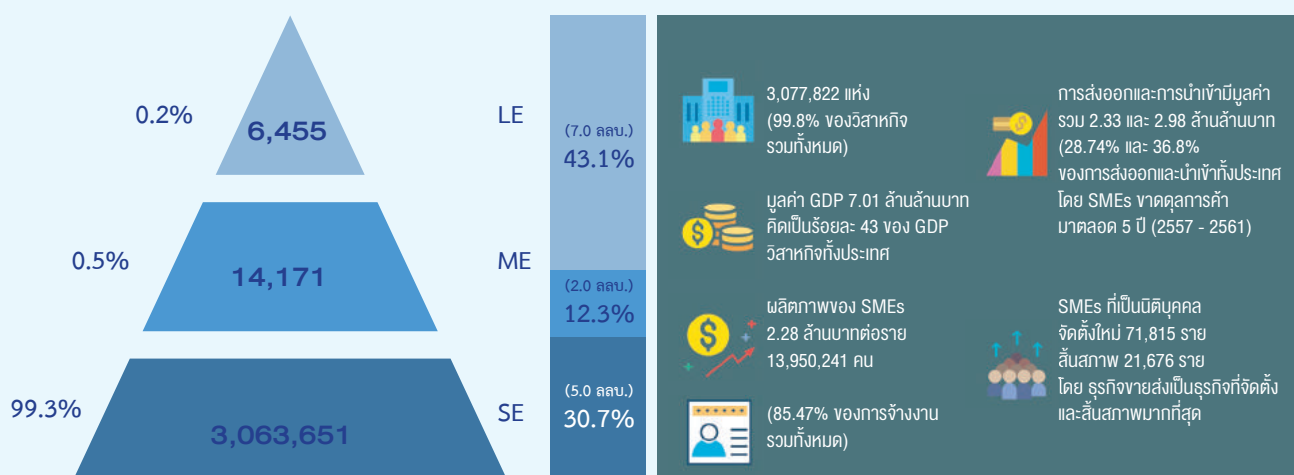
GVC: นัยสำคัญต่อ SME

ผลการศึกษาของศูนย์พาณิชย์กรรมระหว่างประเทศ (International Trade Center: ITC) ภายใต้สหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (United Nations Conference on Trade and Development: UNCTAD) และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ปี 2560 ได้สะท้อนถึงประโยชน์ที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SME) จะได้รับจากการมีส่วนร่วมใน GVC อาทิ ข้อมูลความต้องการของลูกค้าและข้อกำหนดระหว่างประเทศ การจัดหา

วัตถุดิบ บริการขนส่งและกระจายสินค้า เทคโนโลยีและ การบริหารจัดการสมัยใหม่ การวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม รวมทั้งการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้และทักษะบุคลากร จากบริษัทนำ (Lead Firm) ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมใน GVC จึงเป็นโอกาสสำคัญที่จะช่วยลดความเสี่ยงและต้นทุนของธุรกิจ เพิ่มมาตรฐานการผลิตและบริการ ขยายการผลิตและส่งออก สู่ตลาดโลก อันเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขัน ให้กับผู้ประกอบการ SME ซึ่งเป็นฐานการผลิตและแหล่งจ้างงาน สำคัญของประเทศ และเป็นเครื่องจักรสำคัญ (Growth Engine) ที่จะช่วยขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และลดความเหลื่อมล้ำของประเทศ

ความสำคัญของ SME ไทย

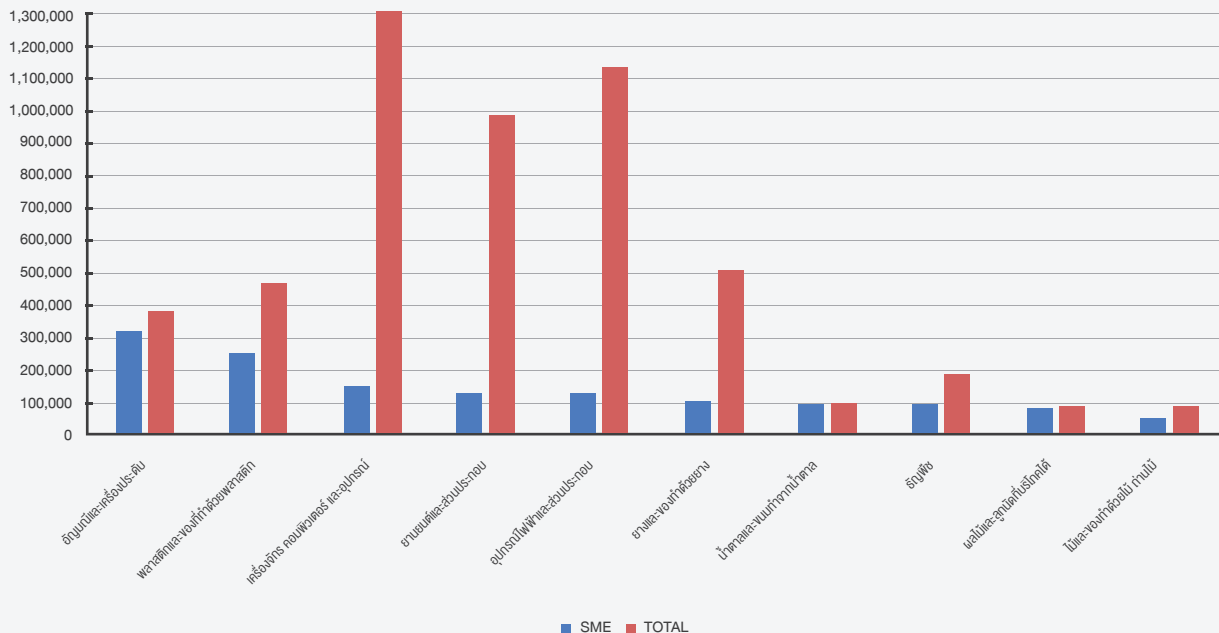
ที่มา: สศช. ประมวลจากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2561

โดยใช้นิยาม SME ตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2545

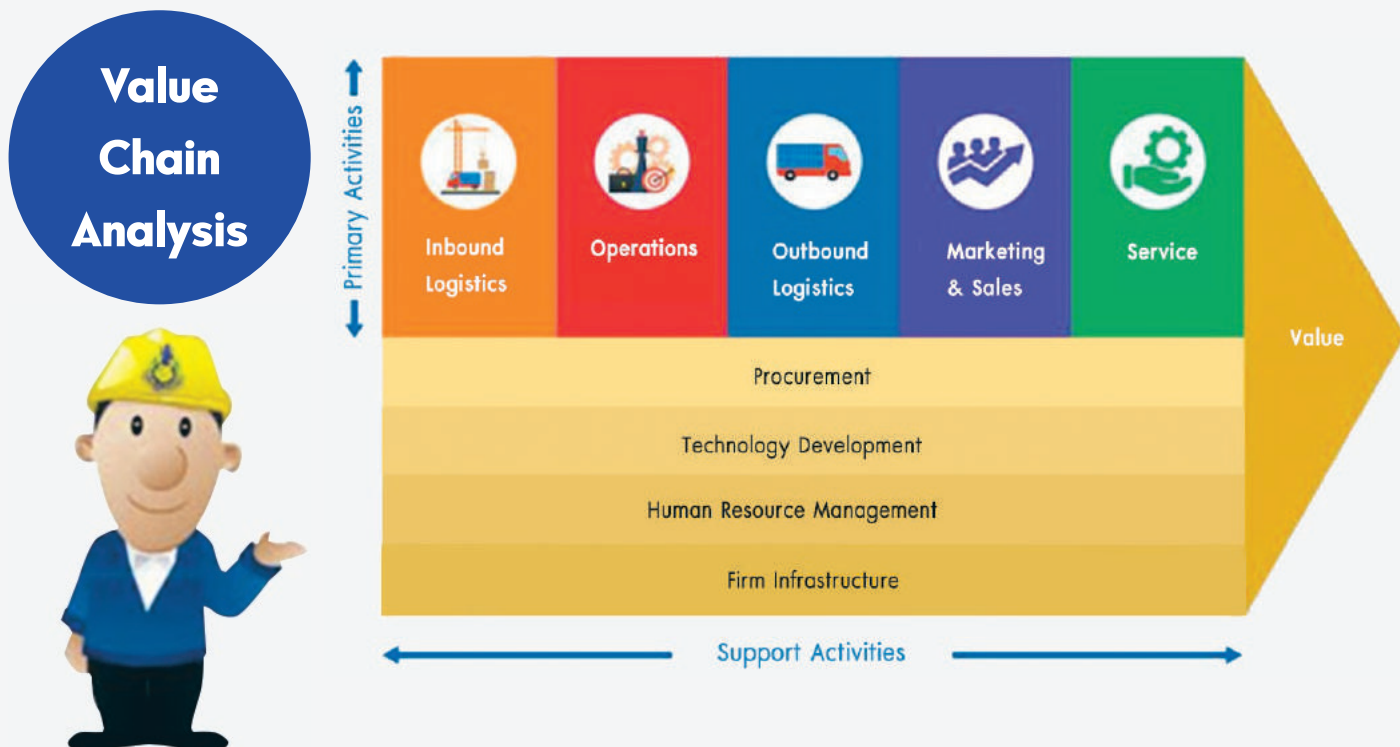
นอกจากนี้ ผลการสำรวจ SME กลุ่มประเทศเอเชียในปี 2560 ของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ได้ชี้ให้เห็นว่า SME มีการสร้างเครือข่ายการผลิต (Production Network) กับบริษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์และอุปกรณ์ เครื่องจักรและส่วนประกอบ ซึ่งหากพิจารณาสถิติการค้าระหว่างประเทศของไทยโดยกระทรวง พาณิชย์ และข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของ SME ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) จะเห็นได้ว่า ทั้ง 3 อุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความเชื่อมโยงการผลิตกับต่างประเทศและมีศักยภาพด้านการส่งออกสูง โดยมูลค่าการส่งออกของ SME ใน 3 อุตสาหกรรมดังกล่าว ติด 1 ใน 5 อันดับแรกของอุตสาหกรรมที่ SME มีการส่งออกสูงสุด สะท้อนได้ว่าการพัฒนาศักยภาพ SME เพื่อเชื่อมโยง GVC เป็นสิ่งสำคัญและควรเร่งดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับ ความสามารถในการแข่งขันของ SME ไทยสู่เวทีโลก

มูลค่าการส่งออก SME 10 อันดับแรก เทียบกับมูลค่าการส่งออกรวม

หน่วย: ล้านบาท

ที่มา: สถิติการค้าระหว่างประเทศของไทยโดยกระทรวงพาณิชย์ และข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของ SME ของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

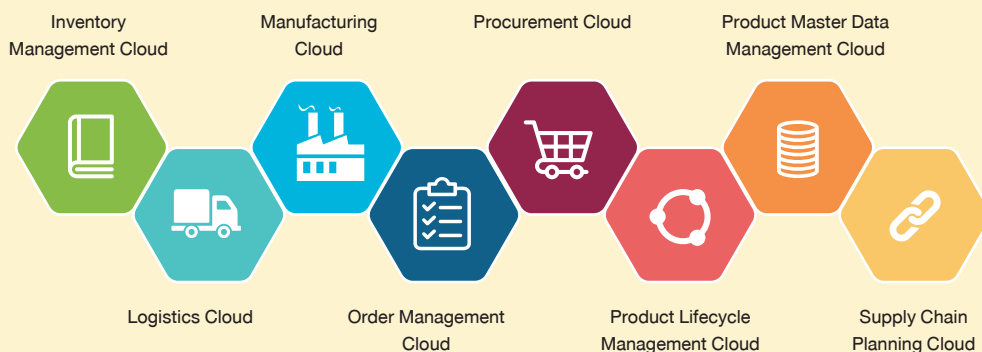
กลยุทธ์การเข้าสู่ GVC

การดำเนินการของผู้ประกอบการ SME เพื่อให้สามารถเข้าสู่ GVC เป็นเรื่องท้าทายเนื่องจากผู้ประกอบการต้องมีความตระหนักและเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อให้สามารถรองรับรูปแบบความสัมพันธ์ของ GVC ซึ่งมีมาตรฐานและการแข่งขันสูง ทั้งนี้ กลยุทธ์ในการเข้าสู่ GVC ที่ผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญ โดยประมวลจาก International Trade Centre (ITC) แบ่งได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเข้าสู่ห่วงโซ่คุณค่าระดับภูมิภาคหรือระดับโลก (Entering Regional or Global Value Chains) โดยใช้ข้อมูลตลาดในการวิเคราะห์และกำหนดห่วงโซ่มูลค่าเป้าหมาย การพัฒนาสมรรถนะของธุรกิจเพื่อดึงดูดและให้ได้รับเลือกจาก Lead Firm อาทิ การปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรฐาน การบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานสากลโดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านการเงินที่มีเสถียรภาพและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ SME ควรจะมีจิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ

เรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลในการทำธุรกิจ สามารถคิดค้นนวัตกรรมใหม่เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ มีความพร้อมในการปรับตัวและตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่จำกัด ทั้งนี้ SME อาจเลือกเข้าสู่ Regional Value Chain ก่อนเพื่อสั่งสมประสบการณ์ เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับบริษัทข้ามชาติ และรับเอาเทคโนโลยีมาปรับใช้กับธุรกิจ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานในระดับสากลก่อนก้าวเข้าสู่ GVC ต่อไป

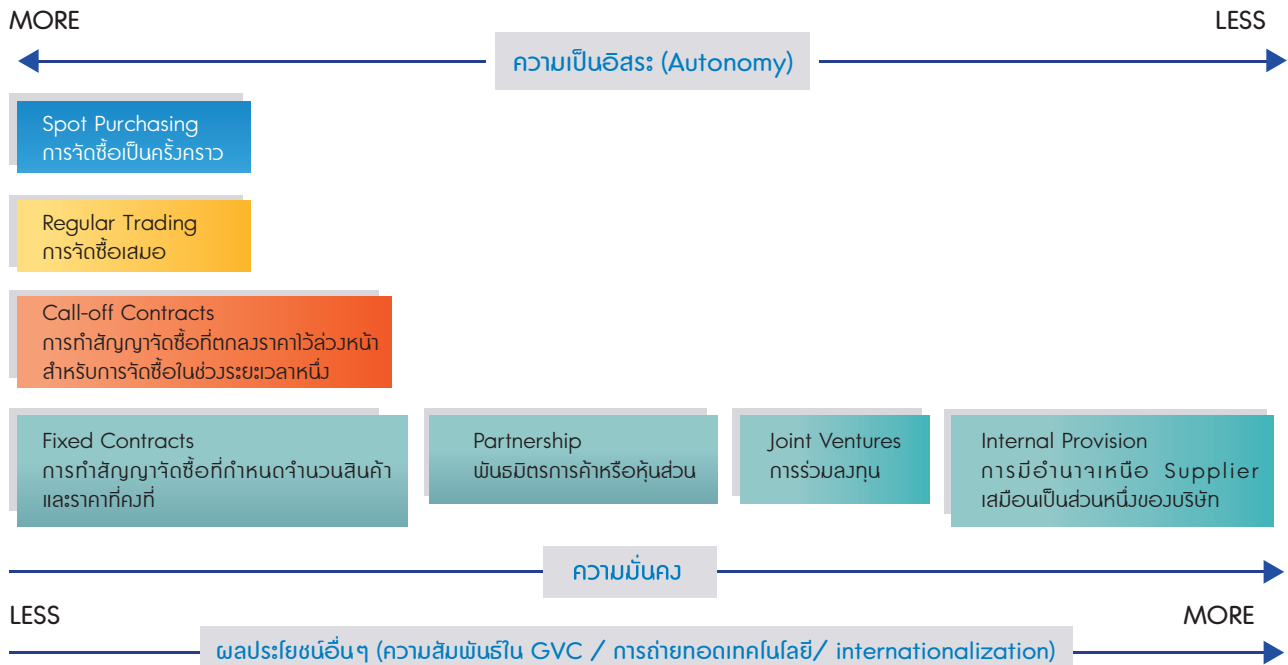

ระยะที่ 2 การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จภายในห่วงโซ่มูลค่า (Operating Successfully within Value Chains) Lead Firm จะให้ความสำคัญกับการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้ของ Supplier ดังนั้น หลังจากที่ SMEs ได้รับเลือกเข้าสู่ห่วงโซ่มูลค่าแล้ว กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจที่ SME จะต้องคำนึงถึงครอบคลุม 6 เรื่องสำคัญ ดังนี้ (1) **การเจรจาต่อรองเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับคู่ค้า** โดยเลือกรูปแบบการเจรจาที่เหมาะสมและเป็นไปได้จริง และมีทางเลือกสำรองเพื่อเตรียมพร้อมหากการเจรจาไม่ประสบความสำเร็จ (2) **ความสัมพันธ์ที่ตกลงร่วมกัน** โดยจัดทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรและลงรายละเอียดอย่างชัดเจนเกินกว่าข้อตกลงพื้นฐานทั่วไป (ราคา / ชนิดสินค้า / การขนส่ง) อาทิ ผู้รับผิดชอบและกระบวนการจัดการหากเกิดข้อผิดพลาดในขั้นตอนสั่งซื้อ (3) **การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ** โดยยกระดับความสามารถของธุรกิจ มีการเสนอราคาที่เหมาะสมโดยการลดต้นทุนเพื่อนำเสนอราคาที่ดีกว่าคู่แข่ง คุณภาพที่ดี โดยพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานสากลและผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการ การสร้างความน่าเชื่อถือโดยการจัดส่งสินค้าที่ตรงต่อเวลา ตอบสนองต่อห่วงโซ่อุปทาน การให้บริการที่เป็นเลิศ รวมถึง

บริการหลังการขายแก่ลูกค้า การตอบสนองที่รวดเร็วด้วยการผลิตหรือบริการตรงตามความต้องการในระยะเวลาจำกัด และความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งในด้านปริมาณ ความหลากหลาย รวมทั้งนวัตกรรมของสินค้าและบริการ (4) **การส่งมอบสินค้าหรือบริการที่ตรงตามความต้องการของลูกค้า** โดยตระหนักถึงความต้องการที่หลากหลายของ Lead Firm และความสามารถและรูปแบบการส่งมอบสินค้าหรือบริการของตนเพื่อปรับบทบาทให้เหมาะสมใน GVC เช่น ความสามารถในการส่งมอบสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าสูงและมีลักษณะเฉพาะซึ่งจะทำให้ SME สามารถเป็นคู่ค้าที่สำคัญในระยะยาว หรือการส่งมอบสินค้าหรือบริการขั้นพื้นฐานที่ต้องแข่งขันสูงเพื่อให้ได้รับคำสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอ (5) **การจัดส่งอย่างมีประสิทธิภาพ** โดยใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ ทั้งการบริหารจัดการบัญชีสินค้า การจัดส่งสินค้า และระบบติดตาม (6) **การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน** โดยวางระบบติดตามประเมินผลตลอดวงจรการบริหารจัดการธุรกิจ เพื่อควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพและแม่นยำ และใช้ในการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงพัฒนาธุรกิจให้ดียิ่งขึ้น

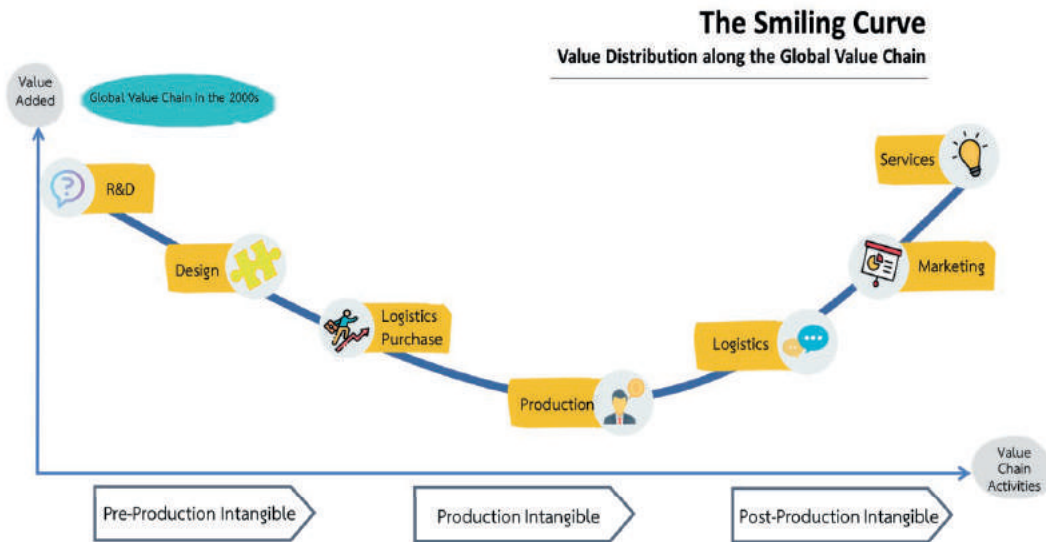

รูปแบบความสัมพันธ์กับ Lead Firm และประโยชน์ที่ SME จะได้รับ

ที่มา: International Trade Center ประมวลโดย สศช.

ระยะที่ 3 การยกระดับในห่วงโซ่คุณค่า (Upgrading in Value Chains) การทำงานในห่วงโซ่คุณค่าจะช่วยให้ SME ได้รับการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมและยกระดับของธุรกิจห่วงโซ่คุณค่า ตั้งแต่การยกระดับกระบวนการผลิต (Process Upgrades) โดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตหรือนวัตกรรมการผลิต การยกระดับผลิตภัณฑ์ (Product Upgrades) โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงขึ้น การยกระดับเชิงฟังก์ชัน (Functional Upgrades) โดยย้ายตำแหน่งในสายการผลิตไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่ให้มูลค่าเพิ่ม

สูงกว่า อาทิ การวิจัยและพัฒนา การออกแบบ และการตลาด ไปจนถึงการยกระดับห่วงโซ่ (Chain Upgrades) โดยย้ายไปสู่ห่วงโซ่อุตสาหกรรมและบริการใหม่ ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ดังนั้น SME ควรให้ความสำคัญกับการประเมินศักยภาพของธุรกิจ การพัฒนาธุรกิจด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งลงทุนใหม่ในกิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยเฉพาะการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และสามารถไต่ระดับการมีส่วนร่วมในห่วงโซ่คุณค่าไปสู่กิจกรรมหรือห่วงโซ่ที่มีมูลค่าสูงขึ้น

โอกาสและข้อจำกัดของ SME ไทย

โอกาส อาทิ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและเครือข่ายการผลิตที่เข้มแข็งในภูมิภาค ปริมาณการค้ากับประเทศสมาชิกในภูมิภาคอยู่ในระดับสูง ความเข้มแข็งภายในภูมิภาค ภาครัฐให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณสำหรับการส่งเสริมและพัฒนา SME อย่างต่อเนื่อง

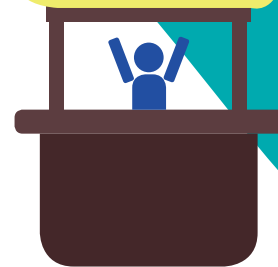
Global Connection

ข้อจำกัด การคัดเลือก Supplier เข้ามาในห่วงโซ่คุณค่า Lead Firm จะเลือกเฟ้นผู้ผลิตที่มีความสามารถสูง ทั้งในเรื่องคุณภาพและความตรงต่อเวลา ซึ่ง SME ไทยส่วนใหญ่ยังขาดคุณลักษณะเหล่านี้ จากข้อจำกัดที่สำคัญ ได้แก่ การขาดความตระหนักในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มผลิตภาพ คุณภาพมาตรฐาน และมูลค่าของสินค้าและบริการ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การลงทุนในการวิจัยและพัฒนาและต่อยอดใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ยังมีน้อย จะเห็นได้จากจำนวน SME ที่สามารถเชื่อมโยงกับต่างประเทศได้มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกสินค้าพื้นฐานทั่วไปที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำโดยส่งออกไปยังคู่ค้าหลักไม่กี่ประเทศ ส่วนผู้ประกอบการที่ได้เข้าร่วมใน GVC มักอยู่ในกิจกรรมการผลิตชิ้นส่วนและการประกอบซึ่งมีมูลค่าเพิ่มน้อย

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อน การส่งเสริมและพัฒนา SME ของภาครัฐ

ที่ผ่านมามาตรัฐได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนา SME พร้อมทั้งได้กำหนดให้การพัฒนา SME เป็นวาระแห่งชาติ ทิศทางการส่งเสริมและยกระดับการพัฒนา SME ที่สำคัญ มีดังนี้

GLOBAL VALUE CHAIN!

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน มีนวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการ พร้อมทั้งเป็นนักการค้าที่มีความสามารถในการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ และเป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” สามารถขยายการค้าและการลงทุนไปต่างประเทศ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยุคใหม่ (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ โดยพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของแรงงาน พัฒนาผู้ประกอบการให้มีจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเพิ่มมูลค่าธุรกิจ และส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยจัดหาแหล่งเงินทุนและพัฒนาช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนรูปแบบใหม่ ๆ พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง ระบบการประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ ระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต และระบบการรู้จักลูกค้าที่สะดวกมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุน

ที่เหมาะสม สร้างโอกาสในการเข้าถึงตลาด โดยสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีอัตลักษณ์และตราสินค้าที่เด่นชัด ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการขยายช่องทางการตลาดในประเทศและต่างประเทศ การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยุคใหม่ โดยพัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ การยกระดับบริการและโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ และการพัฒนานวัตกรรมและประยุกต์ใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) มุ่งเน้นสร้างผู้ประกอบการใหม่ที่มีจิตวิญญาณในการเป็นผู้ประกอบการที่มีทักษะในการทำธุรกิจ รู้จักใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต การจัดการ การขาย หรือเป็น Smart SME สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ทั้งในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลด้านธุรกิจและสิทธิประโยชน์ แหล่งเงินทุน นวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการ และการตลาด ส่งเสริมการรวมกลุ่มในลักษณะห่วงโซ่มูลค่า และการเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ รวมทั้งสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจในต่างประเทศโดยกำหนดนโยบายและมาตรการจูงใจ ให้บริษัทขนาดใหญ่ที่มีการค้าและการลงทุนในต่างประเทศ เป็นผู้สนับสนุน SME ให้สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศและห่วงโซ่การผลิตของโลก

การขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนา SME ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริม SME สู่การปฏิบัติ โดยได้จัดทำมาตรการ แผนงาน และโครงการ เพื่อสนับสนุนและพัฒนา SME ในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

ให้ความรู้ด้านการเงินและพัฒนาให้ SME มีการบริหารจัดการทางการเงินอย่างเป็นระบบ สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) และการค้ำประกันสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ พัฒนาระบบการประเมินศักยภาพและความน่าเชื่อถือของ SME (SME Scoring) รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมทางการเงินรูปแบบใหม่และส่งเสริมการร่วมลงทุน เช่น Crowd Funding, Venture Capital และ Angel Fund

ด้านประสิทธิภาพ/
ผลิตภาพ

ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ในการจัดการและการตลาด การใช้เทคโนโลยี เครื่องจักรที่ทันสมัย และระบบอัตโนมัติในการปรับกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัย การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยพัฒนา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า

ด้านบุคลากร

กำหนดหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการและมาตรฐานอาชีพในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอุดมศึกษา และสายอาชีพ เตรียมความพร้อมของบุคลากรผ่านระบบการศึกษาทวิภาคีและสหกิจศึกษา รวมทั้งเสริมสร้างทักษะในการทำธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการใหม่

ส่งเสริมการขายตลาดเชิงรุกทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการเข้าถึงแพลตฟอร์มการค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) สร้างแรงจูงใจให้ SME พัฒนาคุณภาพมาตรฐานบังคับขั้นพื้นฐานและมาตรฐานระดับสากล ส่งเสริมการออกไปลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์แก่บริษัทขนาดใหญ่ที่สนับสนุนให้ SMEs สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศและห่วงโซ่การผลิตของโลก

ด้านการตลาด

ด้านการพัฒนา ปัจจัยแวดล้อมและ อำนวยความสะดวก

ปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะศูนย์ให้บริการครบวงจร (SME One-stop Service Center) และ SME Portal (smeone.info) เพื่อพัฒนาศักยภาพและให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ รวมทั้งปรับปรุงกลไกการส่งเสริมและพัฒนา SME ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกันภาคเอกชนได้ให้การสนับสนุน SME ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ การสนับสนุนแหล่งเงินทุนทางเลือก และโครงการพัฒนาศักยภาพ SME ของธุรกิจรายใหญ่ ซึ่ง SME สามารถใช้โอกาสนี้ในการเป็นคู่ค้าหรือ Partner กับธุรกิจรายใหญ่ เพื่อให้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับธุรกิจขนาดใหญ่ ปรับรูปแบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น เตรียมพร้อมสำหรับการเข้าสู่ GVC ในอนาคต

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มาตรการส่งเสริมและพัฒนา SME ของภาครัฐในปัจจุบันยังเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการในวงกว้าง มุ่งเน้นเชิงปริมาณ และขาดการส่งต่อความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานที่เป็นรูปธรรม ทำให้ไม่สามารถพัฒนาเชิงลึกและต่อยอดให้ SME เข้าสู่ GVC ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ภาครัฐควรปรับกลยุทธ์การเชื่อมโยง SME กับ GVC และกำหนดแนวทางการส่งเสริม SME ให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจไปสู่ธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยี และดิจิทัลเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการห่วงโซ่การผลิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

การเตรียมความพร้อมของ SME
โดยปฏิรูประบบการส่งเสริม SME ของภาครัฐ
ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงลึกสอดคล้องกับ
ศักยภาพและความต้องการ รวมทั้งส่งเสริม
ความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานอย่าง
เป็นระบบ โดยให้ความสำคัญในด้าน
การพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการที่มี
นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์
ปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
ได้อย่างรวดเร็ว การเพิ่มประสิทธิภาพ
การผลิตโดยใช้เครื่องจักร เทคโนโลยี
และระบบอัตโนมัติ ควบคู่ไปกับการพัฒนา
ทักษะแรงงาน เพื่อสนับสนุนการผลิต
ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ตรงต่อเวลา

การยกระดับการบริหารจัดการธุรกิจ
ให้ได้มาตรฐานสากลโดยใช้ประโยชน์
เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งการออกแบบและ
พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีความซับซ้อน
และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากผลงานวิจัย
พัฒนาและนวัตกรรม นอกจากนี้ ควรเพิ่ม
บทบาทของภาคเอกชนในการส่งเสริม
SME เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์และ
มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารธุรกิจ
โดยตรง เช่น การถ่ายทอดความรู้และ
ประสบการณ์เกี่ยวกับโครงข่ายการผลิต
และการส่งออกสินค้าไปยังตลาดต่างประเทศ

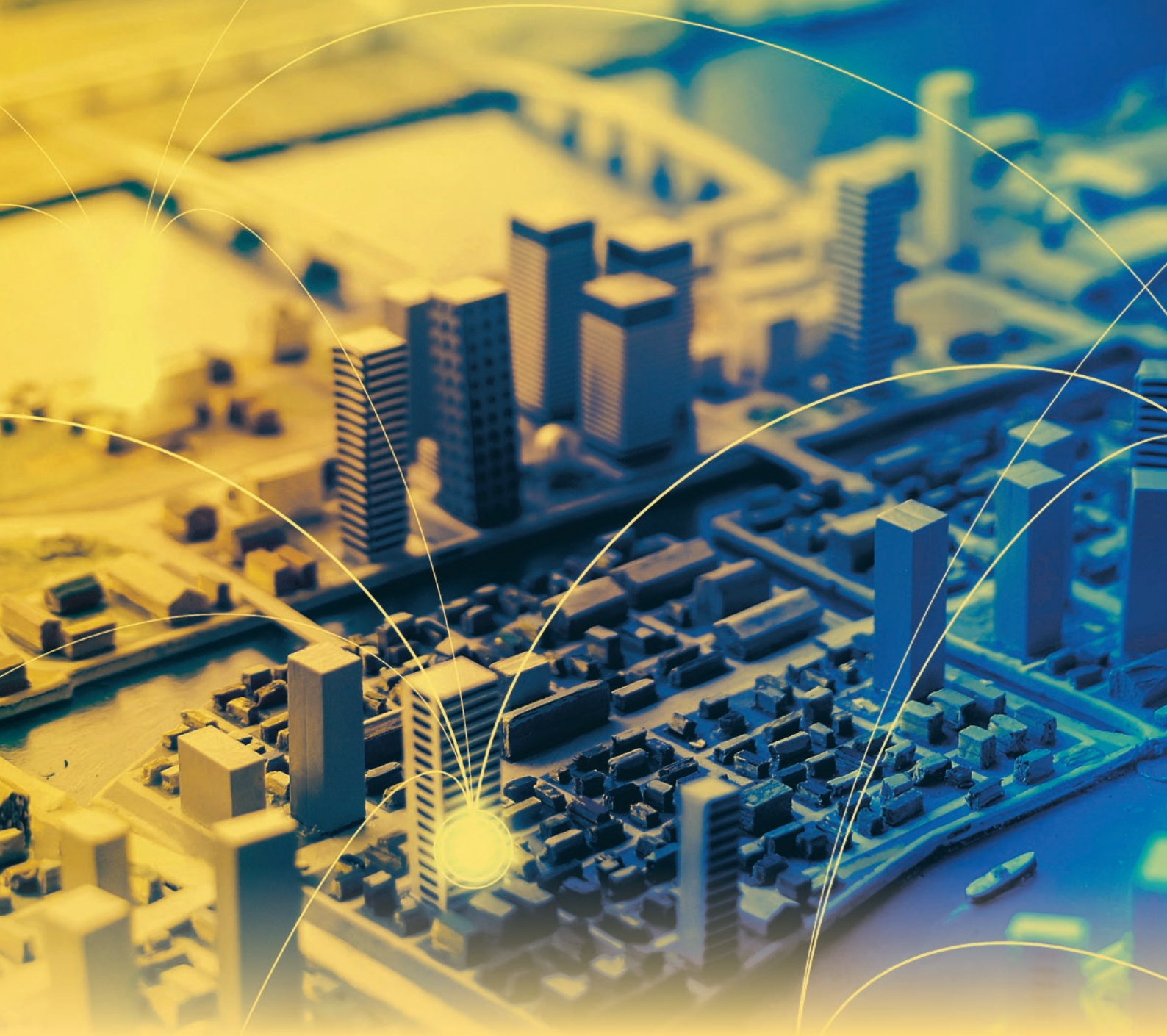

การรักษาความได้เปรียบของ SME ใน GVC โดยส่งเสริมให้ SME เรียนรู้และยกระดับศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง แสวงหาตลาดใหม่ เพื่อสร้างความหลากหลายแทนการพึ่งพิงเพียงห่วงโซ่มูลค่าเดียว สนับสนุนการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมเพื่อยกระดับไปสู่กิจกรรมที่มีความซับซ้อนและมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น หรือยกระดับไปสู่ห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมหรือบริการอื่นที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน อาทิ การจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและแรงงาน และการรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจุดแข็งของธุรกิจภายใต้เงื่อนไขและบริบททางการค้าใหม่ที่มีการแข่งขันสูง รวมทั้งสามารถก้าวข้ามภาวะติดกับ (Lock-in) และคงอยู่ในห่วงโซ่มูลค่าได้อย่างมั่นคง ดังจะเห็นได้จากบริษัทข้ามชาติรายใหญ่ได้กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับ Supplier ของตนและมีการประเมินผลต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย โดยพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเข้าสู่ GVC ให้กับผู้ประกอบการ ได้แก่ 1) **ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ** โดยผลักดันให้การเชื่อมโยง SME เข้าสู่ GVC เป็นส่วนหนึ่งของการเจรจาความตกลงการค้าเสรีและความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเวทีระดับอนุภูมิภาค / ภูมิภาค และระดับโลก ผลักดันการกำหนดหลักเกณฑ์ Rule of Origin และลดมาตรการกีดกันทางการค้าหรือมาตรการที่มีใช้ภาษีของประเทศสมาชิก รวมถึงให้ข้อมูลความรู้ในการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่าในอุตสาหกรรมและบริการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถวางตำแหน่งและวางกลยุทธ์การเข้าสู่ GVC ได้อย่างเหมาะสม 2) **ส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการลงทุนของคนไทยในต่างประเทศ** โดยให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมแก่นักลงทุนจากต่างประเทศที่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมแก่ผู้ประกอบการไทย ตลอดจนสร้างกลไกเชื่อมโยง SME กับนักลงทุน อาทิ การจัดทำฐานข้อมูล SME ที่มีศักยภาพเป็นทางเลือกให้แก่บริษัทต่างชาติที่ต้องการ Supplier ในไทย การจับคู่ทางธุรกิจ รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนไทยที่ออกไปลงทุนในต่างประเทศ 3) **ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี** โดยกำหนดอัตราภาษี

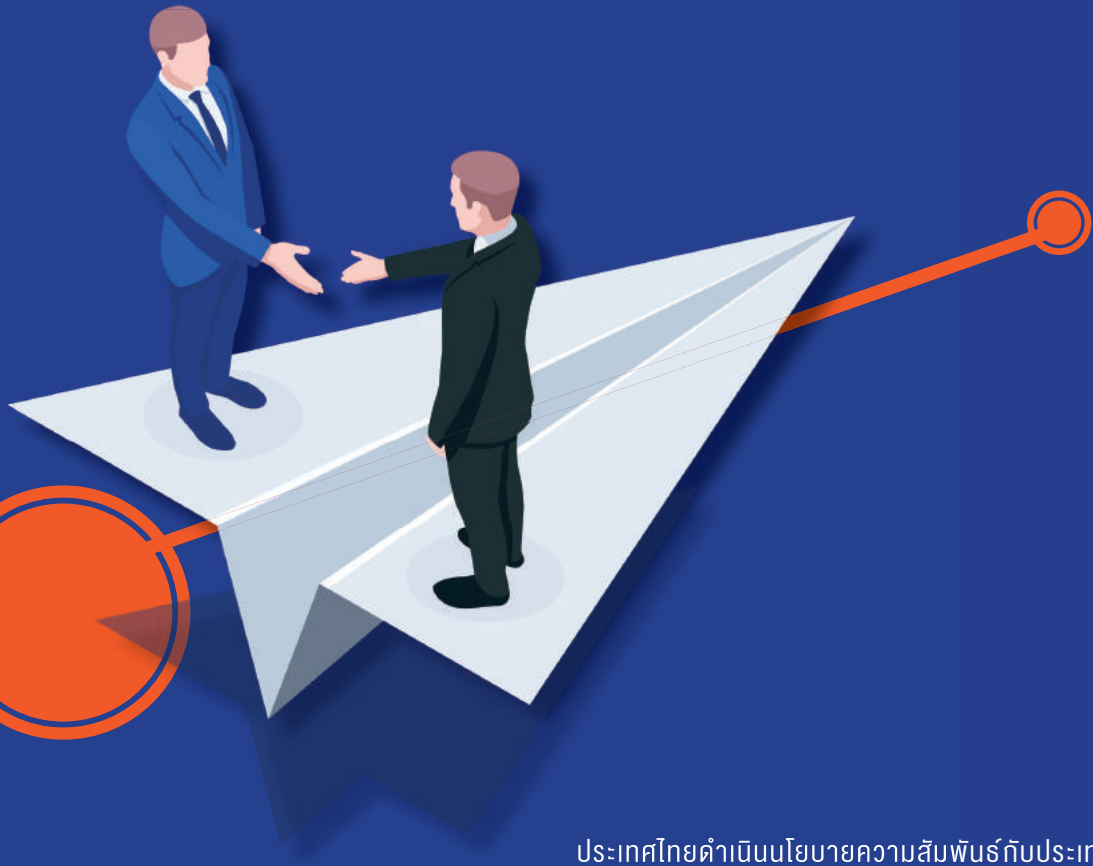
ที่เอื้อให้ SME แข่งขันได้ 4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้เอื้อต่อการส่งออกและนำเข้าสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาและเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Logistics) และยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกด้านการค้า ให้สอดคล้องกับมาตรฐานในระดับสากล 5) ปรับรูปแบบการศึกษาและพัฒนาทักษะแรงงานที่จำเป็น เพื่อให้เป็นแรงงานคุณภาพสูง (High-skilled Labour) ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด 6) ทบทวนกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อ GVC และการบังคับใช้กฎหมาย กรณีข้อพิพาทการค้าระหว่างประเทศ และ 7) ผลักดันการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการรักษาสีงแวดล้อม ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญ ในการสร้างความเชื่อถือให้แก่ประเทศและ SME ในภาพรวม เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และสนับสนุนให้ SME ไทยดำรงอยู่ใน GVC ได้อย่างมั่นคง

กล่าวโดยสรุปคือ การเข้าสู่ GVC เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาและยกระดับ SME ซึ่งเป็นผู้ประกอบการจำนวนมากของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล โดยจะต้องมีกลยุทธ์ในการเตรียมความพร้อมและพัฒนาธุรกิจรองรับได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้หัวใจสำคัญที่จะผลักดันให้ SME ได้รับคัดเลือกจากบริษัทข้ามชาติและรักษารัฐกิจให้อยู่ใน GVC ในระยะยาว ได้แก่ ความเป็นผู้ประกอบการที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินธุรกิจ การบริหารจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล การปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทใหม่ ๆ และตอบสนองลูกค้าได้อย่างรวดเร็วทันกับความต้องการ ดังนั้นบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพ SME เพื่อเชื่อมโยง GVC ควรมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมและการรักษาความได้เปรียบของ SME ใน GVC โดยเฉพาะในประเด็นที่เป็นหัวใจหลักดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยเพื่อส่งเสริมการเข้าสู่ GVC และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการ อันจะช่วยผลักดันให้ SME สามารถเป็นเครื่องจักรสำคัญในการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจและลดความเหลื่อมล้ำให้กับสังคมไทย

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์
ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในกรอบ **IMT-GT** และ **GMS**
และการพัฒนาแนวระเบียนเศรษฐกิจต่าง ๆ
เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค

กองยุทธศาสตร์และประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

ประเทศไทยดำเนินนโยบายความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยมีบทบาทที่โดดเด่นมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 10 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565) ที่ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศและความเชื่อมโยงเพื่อการพัฒนา มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ของประเทศเพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค ตลอดจนมุ่งพัฒนาไทยให้เป็นศูนย์กลางความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการค้าการลงทุน ห่วงโซ่อุปทาน การคมนาคม และโลจิสติกส์ รวมทั้งเพิ่มบทบาทของไทยในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญในเวทีโลก

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 และ ยุทธศาสตร์ที่ 10 มุ่งเน้นผลักดันและ ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือ ระหว่างประเทศในทุกระดับ โดยเฉพาะ แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทาง เศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation Program: GMS) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ สามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ซึ่งสำนักงานฯ ได้รับมอบหมายให้เป็นฝ่ายเลขานุการ ระดับประเทศของแผนงานความร่วมมือ

ทั้ง 2 แผนงาน ซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการ ขับเคลื่อนความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียน ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกัน ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อ เชื่อมโยงเชิงกายภาพในอนุภูมิภาคควบคู่ ไปกับการพัฒนาความเชื่อมโยงในเรื่อง กฎระเบียบ แนวปฏิบัติ และการมาตรฐาน ในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ที่จะสนับสนุนการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า เข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่การขยายโอกาส ด้านการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ และการใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่อย่าง เต็มศักยภาพมากขึ้น

แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (Indonesia - Malaysia - Thailand Growth Triangle: IMT-GT)

แผนงาน IMT-GT ก่อตั้งขึ้นในปี 2536 เพื่อเป็นแนวยุทธศาสตร์ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาแตกต่างกันภายในแต่ละประเทศให้เข้าสู่ระดับการพัฒนาเดียวกัน โดยใช้ประโยชน์จากการบูรณาการศักยภาพทางทรัพยากรธรรมชาติ แรงงาน ปัจจัยการผลิต และทุน และความเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ของอนุภูมิภาคในการเชื่อมโยงบูรณาการเศรษฐกิจภายในอนุภูมิภาคที่มีความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ ภาษา และวัฒนธรรม โดยปัจจุบันพื้นที่แผนงาน IMT-GT ครอบคลุมพื้นที่การพัฒนา 14 จังหวัดภาคใต้ของไทย 8 รัฐทางเหนือและตะวันตกของมาเลเซีย และ 10 จังหวัดในเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย รวมเป็นพื้นที่ 0.57 ล้านตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรรวมกันทั้งสิ้นกว่า 83 ล้านคน

แผนงาน IMT-GT มีกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานใน 6 ระดับ ได้แก่ 1) **ระดับคณะทำงาน** (Working Group Meeting) เพื่อนำเสนอโครงการใน 7 สาขาความร่วมมือ 2) **ระดับสภาธุรกิจ** (Joint Business Council) ซึ่งคือการรวมกลุ่มของภาคเอกชนในพื้นที่เพื่อเสนอโครงการร่วมกับคณะทำงานหรือการประชุมระดับมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนภายในอนุภูมิภาค 3) **ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส** (Senior Officials' Meeting) เพื่อกลั่นกรองข้อเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนงาน IMT-GT เสนอที่ประชุมระดับรัฐมนตรี 4) **ระดับมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด** (Chief Ministers' and Governors' Forum: CMGF) เพื่อนำเสนอโครงการจากระดับพื้นที่ ประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของพื้นที่และระดับชาติ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการ IMT-GT โดย สศช. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ร่วมจัดตั้งสำนักงานฝ่ายเลขานุการกรอบ CMGF เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการกรอบ CMGF ภายใต้แผนงาน IMT-GT รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านวิชาการ

ในการขับเคลื่อนและเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดภาคใต้แบบบูรณาการ 5) **ระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting)** เพื่อพิจารณาข้อเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนแผนงาน IMT-GT และนำเสนอแผนการดำเนินงานต่อผู้นำ และ 6) **ระดับผู้นำ (Leaders' Summit Meeting)** มอบหมายข้อสั่งการเชิงยุทธศาสตร์ต่อรัฐมนตรีและกำหนดทิศทางในอนาคตของแผนงาน

ในระยะแรก แผนงาน IMT-GT ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ในการดำเนินการวางแผนและขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมีแผนดำเนินงานระยะ 5 ปี ฉบับแรกในระหว่างปี 2550 - 2554 (IMT-GT Roadmap) ซึ่งเริ่มใช้แนวทางการพัฒนาเชิงแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (IMT-GT Economic Corridor) โดยภายใต้แผนดำเนินงานระยะห้าปีแผนแรกได้กำหนด 6 สาขาความร่วมมือ ได้แก่ 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมขนส่ง 2) การค้าและการลงทุน 3) การท่องเที่ยว 4) ผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาล 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 6) การเกษตรอุตสาหกรรมเกษตร และสิ่งแวดล้อม และต่อมาได้มีการจัดทำแผนระยะห้าปีแผนที่ 2 ปี 2555 - 2559 หรือ Implementation Blueprint 2012 - 2016 โดยยังคงดำเนินการตาม 6 สาขาความร่วมมือเช่นเดิม ได้มีการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการ IMT-GT อย่างเป็นทางการในปี 2556 ณ เมืองปุดราจายา มาเลเซีย ซึ่งทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานและขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมของทั้งสามประเทศ โดยยังคงมี ADB เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญ (Development Partner)

การขับเคลื่อนภายใต้แผนดำเนินงานระยะห้าปี แผนที่ 3 พ.ศ. 2560 - 2564 (Implementation Blueprint: IB 2017 - 2021)

แผนงาน IMT-GT ได้จัดทำวิสัยทัศน์ระยะ 20 ปี ของแผนงาน IMT-GT (IMT-GT Vision 2036) และแผนดำเนินงานระยะห้าปี แผนที่ 3 พ.ศ. 2560 - 2564 (Implementation Blueprint: IB 2017 - 2021) โดยถือเป็นการวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวของ IMT-GT ที่มุ่งสู่การเป็นอนุภูมิภาคแห่งบูรณาการ การพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และเติบโตอย่างยั่งยืน ภายใน พ.ศ. 2579

การขับเคลื่อน IB 2017 - 2021 ในช่วงปี 2561 - 2562 มีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนโครงการความเชื่อมโยงทางกายภาพ (Physical Connectivity Projects: PCPs) ซึ่งมีงบประมาณโดยรวมสามประเทศเพิ่มขึ้นจาก 47,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2561 เป็น 48,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2562 มีโครงการที่แล้วเสร็จ 9 โครงการ อาทิ การปรับปรุงด้านศุลกากรปาดังเบซาร์ และด้านศุลกากรวังประจันของไทย และทางพิเศษสายทรานส์สุมาตราสามตอน และรถไฟฟารางเบาสายสุมาตราของอินโดนีเซีย อยู่ระหว่างดำเนินการ 23 โครงการ อาทิ ด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ ท่าอากาศยานเบตงของไทย และการยกระดับทางหลวงสาย D21 สายตุมปัต - โกตาบารูของมาเลเซีย และอยู่ในช่วงเริ่มต้นดำเนินการ 5 โครงการ อาทิ ท่าเรือระนองของไทยและเส้นทางเรือสำราญ ภูเก็ต - ลังกาวิ - พอร์ตกลาง - ปินัง - สุโงบาตู - ดันหยงกูดัง - ซาบัง เชื่อมโยงสามประเทศ

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันอนุภูมิภาค IMT-GT ต้องเผชิญกับความท้าทายรูปแบบใหม่ ทั้งปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ การปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 การเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล รวมถึงวิวัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินงานภายใต้ IMT-GT ดังนั้น เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายที่กำลังเกิดขึ้นดังกล่าว คณะทำงานแผนงาน IMT-GT อยู่ระหว่างร่วมกันวางแผนการทบทวนแผน IB 2017 - 2021 ในช่วงกึ่งกลางแผนและการเตรียมการวางแผนการดำเนินงาน 5 ปีในระยะต่อไป โดยการทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา จะเป็นข้อเสนอเพื่อปรับปรุงแผนดำเนินงานฉบับต่อไปให้สามารถตอบสนองความต้องการของอนุภูมิภาคได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำการทบทวนและประเมินแนวทางการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจของแผนงาน IMT-GT ทั้ง 5 ระบียงเศรษฐกิจ รวมถึงพิจารณาเพิ่มระบียงเศรษฐกิจที่ 6 (EC6) (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส เปรัง กลันตัน สุมาตราใต้) ซึ่งจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างการพัฒนาพื้นที่ตอนในบริเวณชายแดนไทย - มาเลเซีย พร้อมทั้งเพิ่มบทบาทภาคส่วนท้องถิ่นในการเชื่อมโยงกับแผนงาน IMT-GT เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนจากระดับพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมต่อโอกาสในการสร้างประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ต่อไป

การขับเคลื่อนภายใต้สาขาความร่วมมือต่าง ๆ

แผนดำเนินงานระยะ 5 ปี แผนที่ 3 (IB 2017 - 2021) ยังได้มีการกำหนดทิศทางความร่วมมือสาขาต่าง ๆ ภายใต้เสา ยุทธศาสตร์หลัก (Strategic Pillars) 7 เสา โดยกำหนด แยกประเด็นการพัฒนาหลัก (Lead Focus Areas) ที่สำคัญเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร (Agriculture & Agro-based Industry) 2) การท่องเที่ยว (Tourism) และ 3) ผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาล (Halal Products & Services) และเสาที่เป็นปัจจัยสนับสนุน (Enablers) 4 เสา ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษา และวัฒนธรรม 4) สิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งนี้ สามารถสรุป ความก้าวหน้าในการดำเนินงานขับเคลื่อน 7 สาขาความร่วมมือ ได้ ดังนี้

(1) การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร มุ่งเน้นการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม อาทิ การจัดโซนพื้นที่ปลูกปาล์มและพัฒนาเครือข่ายนักวิชาการปาล์มน้ำมัน ความร่วมมือในการพัฒนาเกษตรกรุ่นเยาว์ ในด้านความรู้และทักษะในด้านแนวปฏิบัติทางการเกษตรและการเป็นผู้ประกอบการอย่างยั่งยืน การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตภาพทั้งพืชเกษตรและปศุสัตว์เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร อาทิ การพัฒนาแพะสายพันธุ์ Surath Red ปลากระพงสายพันธุ์เอเซีย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนผลไม้ที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง (Super Fruits)

(2) การท่องเที่ยว มุ่งเน้นการดำเนินงานตามกรอบ

ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว IMT-GT (IMT-GT Tourism Strategic Framework) ปี 2560-2579 และแผนปฏิบัติการท่องเที่ยว ปี 2560-2564 โดยมุ่งส่งเสริมการเชื่อมโยงทางบก น้ำ และอากาศ สร้างความสามารถในการแข่งขัน ความยั่งยืนและการลดความเหลื่อมล้ำ พัฒนากลยุทธ์การตลาดร่วมกันและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่มีจุดเด่น อาทิ เส้นทางท่องเที่ยวอุทยานธรณีโลกระหว่างสตูล - ลังกาวิ เส้นทางวัฒนธรรมเพอรานากัน เส้นทางเมืองเก่าที่น่าอยู่ เส้นทางเดินเรือเจ๊ะเห เส้นทางเรือสำราญ โดยจะได้นำมาตรฐานการท่องเที่ยวของอาเซียนมาสนับสนุนอย่างต่อเนื่องต่อไปด้วย

(3) ผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาล ได้ตกลงร่วมกันในการยอมรับ

มาตรฐานฮาลาลของแต่ละประเทศเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และพัฒนาสู่การจัดตั้งคณะทำงานด้านยุทธศาสตร์ความร่วมมือในอุตสาหกรรมฮาลาล การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านฮาลาลเพื่อการส่งออกของวิสาหกิจต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย มีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะการใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ อาทิ การลงทะเบียนผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลผ่านระบบฮาลาลพลัส (HAL+) เพื่อสนับสนุน Startups และวิสาหกิจขนาดเล็กเพื่อพัฒนาสู่ฮาลาลอีคอมเมิร์ซ (Halal e-Commerce) และต่อยอดไปสู่การจับคู่ทางธุรกิจ โดยการใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และมีการตรวจสอบยืนยันในสินค้าและบริการฮาลาลระหว่างกันในรูปแบบการใช้ฮาลาลบล็อกเชน (Halal Blockchain) เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมฮาลาล และการเริ่มประชุมข้ามสาขาเป็นผลให้ได้โครงการใหม่ ๆ อาทิ เส้นทางท่องเที่ยวฮาลาล (Halal Route) การค้าการลงทุนฮาลาล

โครงการภายใต้แผนงาน IMT-GT

(4)การเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) มุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทุกมิติรวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานไอซีที โดยในด้านการอำนวยความสะดวกด้านกฎระเบียบการขนส่งได้เร่งขยายการใช้ประโยชน์พิธีสารแก้ไขความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางอากาศที่ได้ให้สัตยาบันในเดือนพฤศจิกายน 2561 นี้ให้เป็นประโยชน์สูงสุด ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวโดยมีการหารือคณะทำงานเฉพาะด้านความเชื่อมโยงทางการบินเพื่อสร้างแรงดึงดูดจากสายการบินเมื่อเดือนมีนาคม 2562 และจะมีการประชุมโต๊ะกลม

ผู้บริหารสายการบินในปี 2563 ต่อไป ขณะที่ด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่และด่านศุลกากรบูกิตกาฮูอิตัมจะก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนกันยายน 2562 การจัดทำกรอบการปรับปรุงกฎระเบียบด้านการขนส่งข้ามพรมแดนรองรับการขนส่งโดยเรือเฟอร์รี่ขนส่งสินค้าและการประสานความร่วมมือกับอาเซียนเพื่อนำประเด็นข้อตกลงที่ใกล้แล้วเสร็จ ได้แก่ กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามแดน (AFAFIST) และกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งผ่านแดน (ASEAN-CBTP)

มาใช้ในพื้นที่แผนงาน IMT-GT ทั้งนี้ในด้านไอซีทีที่มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้านเมืองอัจฉริยะใน IMT-GT ที่กรุงเทพมหานคร และได้จัดการหารือเพื่อพัฒนาด้านเทคโนโลยีในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ต่อไป การจัดพื้นที่ในเมืองอย่างยั่งยืน รวมทั้งการบูรณาการการใช้เครื่องมืออัจฉริยะ ตลอดจนการส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีหุ่นยนต์

(5) การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน มีความก้าวหน้า ได้แก่ การศึกษาระยะเวลาตรวจปล่อยสินค้าซึ่งจะแล้วเสร็จทั้งหมดในปลายปี 2562 การจัดทำกรอบการหารือเรื่องการอำนวยความสะดวกทางด้านการศุลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง และด้านตรวจโรคพืชและสัตว์ (CIQ) จะแล้วเสร็จต้นปี 2563 การบูรณาการห่วงโซ่คุณค่าข้ามแดนระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตพิเศษต่าง ๆ ใน IMT-GT รวมทั้งห่วงโซ่คุณค่าของยางธรรมชาติระหว่างเมืองยางโดยจัดตั้งทีมปฏิบัติการโครงการ (Project Implementation Team: PIT) ด้านเมืองยาง การส่งเสริมการหมุนเวียนและเข้าร่วมการจัดนิทรรศการทางการค้าระหว่างอนุภูมิภาคอาเซียนตะวันออก (BIMP-EAGA) และ IMT-GT อย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศบรูไนฯ จะเป็นเจ้าภาพจัดงานครั้งที่ 5 ในปี 2563 และคณะทำงานย่อยด้านฐานข้อมูลทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวได้จัดทำสมุดรวบรวมสถิติสำคัญแล้วเสร็จ และจะได้ทำแอปพลิเคชันด้านการประสานข้อมูลให้เป็นระบบเดียวกันต่อไป

(6) การพัฒนาศูนย์การแพทย์ การศึกษา และวัฒนธรรม โดยมุ่งพัฒนาด้านทักษะฝีมือแรงงานและส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงาน โดยได้จัดทำเครือข่ายศูนย์ฝึกอบรมทักษะแรงงาน (VTC-NET) และการพัฒนาฐานข้อมูลตลาดแรงงานแล้วเสร็จ และจะได้ทำการพัฒนารวบรวมและขยายฐานข้อมูลแรงงานต่อไปเพื่อส่งเสริมให้มีแรงงานที่แข่งขันได้

(7) สิ่งแวดล้อม ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาเมืองสีเขียวภายใต้การนำของชุมชนและผู้ว่าราชการจังหวัด โดยมีการจัดประชุมนายกเทศมนตรีเมืองสีเขียว ครั้งที่ 2 และการประชุมสภาเมืองสีเขียว ครั้งที่ 4 ที่ปีนัง ประเทศมาเลเซีย ในเดือนกันยายน 2562 ภายใต้กรอบการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งมีการจัดตั้งกลุ่มเมืองทดลอง 10 เมืองในการเป็นเมืองที่มีการปรับตัวด้านบรรยากาศโดยการเป็นเมืองคาร์บอนต่ำภายใต้การสนับสนุนโดยองค์กร ICLEI

แผนงานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation Program: GMS)

กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขงก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2535 ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 6 ประเทศที่แม่น้ำโขงไหลผ่าน ได้แก่ ประเทศไทย สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมา เวียดนาม และจีน (มณฑลยูนนานและเขตการปกครองตนเองกว่างซีจ้วง) ครอบคลุมพื้นที่ 2.6 ล้านตารางกิโลเมตร มีประชากรรวม 333.8 ล้านคน มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการเชื่อมโยงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค โดยได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งทางการเงินและวิชาการจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB)

แผนงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS)

เป้าหมาย: เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการบูรณาการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ

10 สาขาความร่วมมือ: ① โครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง ② พลังงาน ③ ICT ④ ท่องเที่ยว ⑤ การอำนวยความสะดวกคมนาคมขนส่งและการค้า ⑥ สิ่งแวดล้อม ⑦ เกษตร ⑧ สุขภาพ ⑨ การพัฒนาเมือง และ ⑩ การลงทุน

สาขาที่อยู่ระหว่างปรับปรุงการดำเนินงาน คือ ICT และการลงทุน

Connectivity + Competitiveness + Community

"Prosper-Thy-Neighbour"

Highlight: ในรอบ 6 ปีที่ผ่านมา (2557-2562) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ CLMV ขยายตัวกว่า 7-8 %

- ➔ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในกลุ่มประเทศสมาชิก
- ➔ ความก้าวหน้าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Hardware) และกฎระเบียบ (Software) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
- ➔ ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือแบบ South-South Cooperation โดยมีไทยและจีนเป็นประเทศผู้ให้ (Emerging Donors)

หน้า 1

กรอบความร่วมมือ GMS มีวิสัยทัศน์เพื่อสร้าง
อนุภูมิภาคที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความปรองดอง
และความมั่นคง โดยได้กำหนดกรอบความร่วมมือร่วมกัน 3 ด้าน
หรือ 3Cs ได้แก่ 1) สร้างความเชื่อมโยง (Connectivity)
โดยการยกระดับเครือข่ายการคมนาคม ตลอดจนการพัฒนา
ระบบคมนาคมขนส่งเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกัน
2) เสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน (Competitiveness)
โดยการอำนวยความสะดวกทางการเคลื่อนย้ายและ
การขนส่งที่มีประสิทธิภาพทั้งในส่วนของสินค้าและแรงงาน
ข้ามประเทศ ตลอดจนการบูรณาการตลาด กระบวนการผลิต
และห่วงโซ่มูลค่า 3) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน
(Community) ผ่านโครงการและแผนการดำเนินงาน
ที่ตอบสนองต่อประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคมและสุขภาพ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ แรงงาน และชุมชน โดยประเทศสมาชิกทั้ง 6 ประเทศ และ ADB ได้ร่วมกันขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินงานภายใต้สาขาความร่วมมือจำนวน 10 สาขาความร่วมมือ ดังนี้ 1) คมนาคมขนส่ง 2) การอำนวยความสะดวก คมนาคมขนส่งและการค้า 3) พลังงาน 4) สิ่งแวดล้อม 5) เกษตร 6) ท่องเที่ยว 7) การพัฒนาเมือง 8) สุขภาพ 9) โทรคมนาคม และ 10) การลงทุน ทั้งนี้ สาขาโทรคมนาคมและสาขาการลงทุน อยู่ในการปรับปรุงบทบาทการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอย ปี 2561 - 2565 (Hanoi Action Plan: HAP)

แผนงาน GMS ได้ร่วมดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ดังนี้ 1) กรอบยุทธศาสตร์ GMS ฉบับที่ 1 ปี 2545 - 2555 2) กรอบยุทธศาสตร์ GMS ฉบับที่ 2 ปี 2555 - 2565 ต่อมาในปี 2560 ได้มีการทบทวนกรอบยุทธศาสตร์ GMS ระยะกลางรอบ และเห็นพ้องให้ปรับปรุงกรอบยุทธศาสตร์ GMS ฉบับใหม่คือแผนปฏิบัติการฮานอย ปี 2561 - 2565 โดยมีองค์ประกอบหลักสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

(1)

ยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่และการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการเตรียมแผนแม่บทการพัฒนาเชิงพื้นที่ ซึ่งไม่เพียงแต่จะมุ่งเน้นโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและโครงสร้างเมือง หากยังจะช่วยในการตัดสินใจในระดับนโยบายในเรื่องการขยายตัวของเมือง การสร้างสมดุลระหว่างการเชื่อมโยงภายนอกกับภายในประเทศ การพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างชนบทกับเขตเมืองเพื่อการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าอาหารและช่วยในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวลุ่มน้ำโขง

(2)

การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์รายสาขาและการจัดลำดับความสำคัญ โดยในระยะต่อไป สาขาคมนาคม จำเป็นต้องมุ่งเน้น (1) การสร้างโครงข่ายคมนาคมขนส่งและปรับปรุงการเชื่อมโยงกับเอเชียใต้และอาเซียน (2) การเร่งรัด การดำเนินงานภายใต้ความตกลง CBTA ให้เกิดเป็นรูปธรรม (3) การเสริมสร้างความแข็งแกร่งผ่านการเชื่อมโยง การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (4) การส่งเสริมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (5) การปรับปรุงการจัดการสินทรัพย์ ทางถนน และ (6) มุ่งเน้นความปลอดภัยทางถนน สาขาการพัฒนาเมืองเขตเศรษฐกิจชายแดนและการพัฒนาเชิงพื้นที่อื่น โดยมุ่งดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาทั้ง 3 เสาหลัก คือ (1) การวางแผนพัฒนาศูนย์กลางเมืองหลัก (2) การวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายแดน และ (3) การพัฒนาศักยภาพการวางผังเมืองและการจัดการ สาขาลังงาน โดยการพัฒนาสายส่งไฟฟ้าข้ามพรมแดนเพื่อรองรับการเป็นตลาดซื้อขายพลังงานในภูมิภาค สาขาเกษตร มุ่งเน้นดำเนินการตามยุทธศาสตร์การส่งเสริมห่วงโซ่มูลค่าด้านเกษตรที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมใน GMS และแผนปฏิบัติการเสียมราฐ ปี 2561 - 2565 สาขาส่งแวดล้อม มุ่งดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ ภายใต้แผนงานหลักด้านสิ่งแวดล้อม ปี 2561 - 2565 ซึ่งเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สาขาท่องเที่ยว มุ่งดำเนินการยุทธศาสตร์สาขาท่องเที่ยว ปี 2559 - 2568 เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว

ของ GMS สาขาการอำนวยความสะดวกคมนาคมขนส่งและการค้า มุ่งปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการอำนวยความสะดวกด้านคมนาคมขนส่งและการค้า ปี 2558 - 2560 กรอบการดำเนินงานความตกลง CBTA และยุทธศาสตร์สาขาคมนาคมขนส่ง ปี 2573 สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้ดำเนินการตามกรอบยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ปี 2556 - 2560 แล้วเสร็จ และเสนอให้จัดตั้งสาขาความร่วมมือด้านสุขภาพขึ้นมาทดแทนสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เสนอให้ปรับปรุงกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบและร่วมจัดตั้งกลไกเชิงสถาบันโดยเน้นบทบาทที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสนับสนุนการค้าและการขยายตลาด

(3)

การปรับปรุงกระบวนการวางแผน ระบบการติดตาม และประเมินผล การปรับปรุงแผนงาน GMS โดยในวงจรการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงแนวทางดังนี้ (1) กรอบเวลาของยุทธศาสตร์สาขาคมนาคมขนส่งที่เกี่ยวข้องกับกรอบเวลาภาพรวมของแผนงาน GMS (2) การกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณเป็นพื้นฐานในการร่างยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการต่าง ๆ (3) การพัฒนากลไกการติดตาม การประเมินผล และกระบวนการเชิงสถาบันเพื่อกำหนดความรับผิดชอบในการดำเนินงาน และ (4) บทบาทของการประชุมระดับรัฐมนตรี ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และคณะทำงาน ในแต่ละขั้นตอนของวงจรการวางแผน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่อาวุโสและคณะทำงานในแต่ละสาขาคมนาคมขนส่งจะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำกรอบการติดตามและประเมินผลที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์รายสาขาคมนาคมขนส่งผ่านระบบการรายงานตามปกติ

(4)

การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ
เชิงสถาบันและการเป็นหุ้นส่วน จากการประเมินผล
กรอบยุทธศาสตร์ GMS ระยะกลางรอบ ได้แนะนำ ดังนี้
(1) เพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วย
ประสานงานระดับประเทศในขั้นตอนการประสานงาน
เพื่อจัดทำโครงการในแต่ละสาขาความร่วมมือ
(2) กำหนดให้ผู้ประสานงานของแต่ละประเทศเป็นผู้นำ
ในแต่ละสาขาความร่วมมือ (3) ให้มีความยืดหยุ่น
และไม่เป็นทางการ อาทิ จัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจ
และ (4) การเสริมสร้างบทบาทของเจ้าหน้าที่อาวุโส
ให้แข็งแกร่งขึ้นในฐานะหน่วยงานกำกับและประสานงาน
ของคณะทำงานในแต่ละสาขาความร่วมมือ และ

(5)

การส่งเสริมแผนปฏิบัติการฮานอยสู่ความสำเร็จ มีปัจจัยหลายอย่าง
ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของแผนปฏิบัติการฮานอย ได้แก่ (1) การสร้างความร่วมมือ
เข้ากับประชาคมอาเซียนและแนวคิดริเริ่มใหม่ในภูมิภาค (2) การสร้างการมีส่วนร่วม
ของภาคเอกชน (3) การเสริมสร้างแนวทางเชิงนวัตกรรมเพื่อการออกแบบโครงการ
และการจัดการเชิงสถาบัน (4) การดำเนินกระบวนการและขั้นตอนที่ใช้เทคโนโลยี
และ (5) มีความเชื่อมโยงความรู้และการใช้งาน เน้นการคิดวิเคราะห์แบบหลากหลาย
สาขามากยิ่งขึ้น

การขับเคลื่อนภายใต้กรอบการลงทุนภูมิภาค (RIF) ปี 2565 RIF-2022 เป็นเอกสารรวบรวมแผนงาน / โครงการเพื่อแปลง Hanoi Action Plan ปี 2561 - 2565 สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม RIF-2022 ประกอบด้วยโครงการจำนวน 255 โครงการ มีมูลค่าการลงทุนรวมกว่า 9.27 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ (ประมาณ 2.87 ล้านล้านบาท) ซึ่งกว่าร้อยละ 90 เป็นการลงทุนในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคมนาคมขนส่ง ในส่วน ของประเทศไทย ประกอบด้วยโครงการลงทุนและโครงการความช่วยเหลือ ทางวิชาการจำนวน 89 โครงการ มูลค่ารวม 2.24 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ (ประมาณ 6.95 แสนล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 27.71 ของโครงการลงทุน ทั้งหมดในกรอบการลงทุนของภูมิภาคปี 2022 โดยประเทศไทยมีส่วนร่วม ในแผนงานด้านคมนาคมมากที่สุด (มูลค่า 2 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐฯ)

การขับเคลื่อน ภายใต้สาขาร่วมมือต่าง ๆ มีดังนี้

1 คมนาคมขนส่ง

โดยมุ่งเน้นการสร้างเส้นทางคมนาคมขนส่งที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยทั้งทางถนนราง ท่าเรือ และท่าอากาศยานในอนุภูมิภาค โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบรางและโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์เป็นหลัก โครงการสำคัญคือ โครงการก่อสร้าง Motorway บางใหญ่-กาญจนบุรี สะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 และเส้นทางถนนเมียวดี - กอเกาะเร็ก การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 โครงการก่อสร้างรถไฟรางคู่เด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ

2 อำนวยความสะดวกคมนาคมขนส่งและการค้า

มีการจัดทำความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง เพื่ออำนวยความสะดวกการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร ณ จุดผ่านแดนที่กำหนด ทั้งการยอมรับรถซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลการตรวจปล่อยสินค้าและบุคคลล่วงหน้า การขนส่งสินค้าและบุคคลข้ามแดน ตลอดจนการบริการพิธีการข้ามแดนแบบเบ็ดเสร็จ โดยการยื่นเอกสารและตรวจเอกสารเพียงจุดเดียว โครงการสำคัญ การจัดตั้ง Common Control Area (CCA) บริเวณมุกดาหาร - สะหวันนะเขต IICBTA ระหว่างแม่สอด - เมียวดี

3 พลังงาน

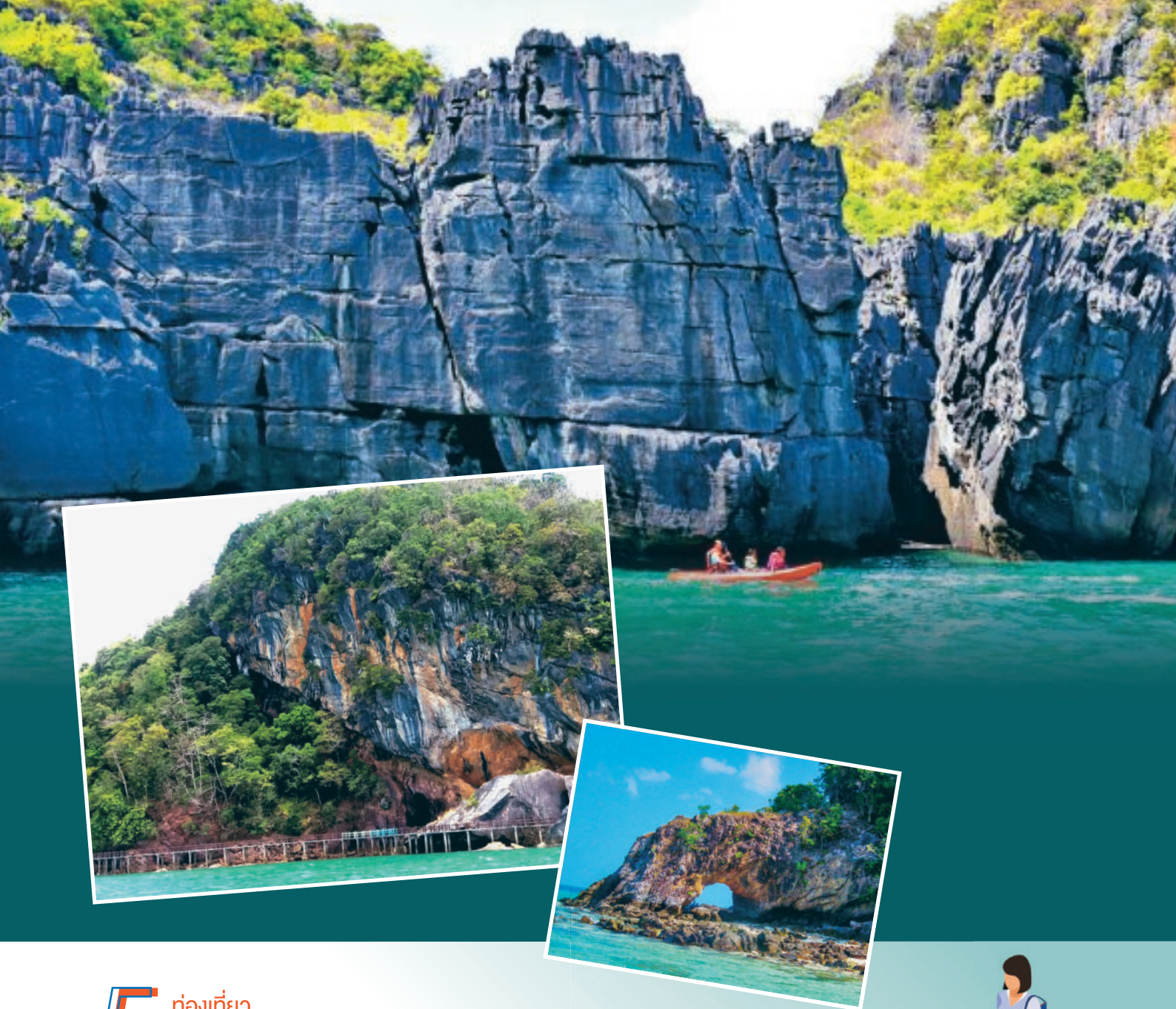
มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้าระดับภูมิภาค โดยมีโครงการผลิตและเชื่อมต่อพลังงานข้ามพรมแดน ตลอดจนการพัฒนากระบวนการส่งพลังงาน ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อตกลงด้านการค้าพลังงานในภูมิภาค นอกจากนี้แล้ว โครงการไฟฟ้าพลังน้ำยังเป็นอีกหนึ่งการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีความจำเป็นจะต้องจัดตั้งศูนย์การประสานงานสำหรับการค้าพลังงานในภูมิภาค (RPCC) เพื่อการพัฒนาพลังงานในภูมิภาคให้มีความมั่นคงและยั่งยืน โครงการสำคัญ คือ การซื้อขายไฟฟ้าเชื่อมโยงโครงข่ายไฟฟ้าพหุภาคีในโครงการลาว - ไทย - มาเลเซีย (LTM-PIP)

4 ไตรศมาส โดยปรับปรุง

โดยปรับปรุงระบบโทรคมนาคม นำเทคโนโลยีการสื่อสาร มาประยุกต์ใช้ อำนวยความสะดวกด้านการติดต่อสื่อสารเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยประเทศสมาชิกได้มีการพัฒนา การเชื่อมต่อผ่านระบบสื่อสารสายใยแก้วนำแสง ตลอดจนการสร้าง ทางด่วนข้อมูลสารสนเทศ (Information Superhighway) เพื่อช่วย กำหนดทิศทางในการพัฒนาโทรคมนาคมในภูมิภาค โครงการสำคัญ ได้แก่ เชื่อมโยงสายเคเบิลใยแก้วเพื่อรองรับ GSM ISN และแพลตฟอร์มสำหรับ e-Commerce ข้ามพรมแดนใน GSM

5 ท่องเที่ยว

โดยส่งเสริมประชาสัมพันธ์อันนุภูมิภาค GMS ในฐานะจุดหมายปลายทางเดียวกัน (Single Destination) ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายใน GMS โดยแผนงานการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศสมาชิก GMS มุ่งเน้นให้เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและช่วยลดความยากจนโดยการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เน้นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังชุมชนและท้องถิ่น การท่องเที่ยวเพื่อชุมชน (Community-based Tourism) การจัดตั้ง Mekong Tourism Coordinating Office ให้เป็นองค์กรระหว่างประเทศ โครงการสำคัญ อาทิ การท่องเที่ยวเพื่อชุมชน (Community-based Tourism) การจัดตั้ง Mekong Tourism Coordinating Office (MTCO)

6 สิ่งแวดล้อม

มุ่งพัฒนาส่งเสริมภูมิภาคให้มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียวที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ พัฒนาเชิงพื้นที่โดยมุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตและพัฒนาความมั่นคงทางน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยมีความคิดริเริ่มการพัฒนาพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อมุ่งสู่การเป็นภูมิภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางระบบนิเวศและปราศจากความยากจน ประเด็นการสร้างความเติบโตอย่างยั่งยืนของป่า โครงการที่สำคัญ ได้แก่ การลดคาร์บอน การพัฒนาแบบสีเขียว การพัฒนา Natural Capital

7 สู่ภาพ

โดยได้พัฒนาโครงการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคติดต่อ นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือด้านแรงงานกับการโยกย้ายถิ่นฐานโดยมีการสร้างมาตรฐานและส่งเสริมให้มีการโยกย้ายแรงงานอย่างปลอดภัย โครงการสำคัญ อาทิ การพัฒนาประเด็นสุขภาพของแรงงานอพยพ การควบคุมและเฝ้าระวังโรคระบาดและโรคติดต่อ และการป้องกัน HIV / AIDS

8 การเกษตร

ส่งเสริมการเกษตรสร้างมูลค่า เน้นสร้างภูมิภาคให้เป็นแหล่งผลิตอาหารชั้นนำที่มีความปลอดภัย และมีกรรมวิธีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการทำเกษตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ โครงการสำคัญ ได้แก่ การควบคุมมาตรฐานการผลิตอาหารปลอดภัย การผลิตอาหาร Organic และโครงการพัฒนาการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการเกษตรรายย่อย

9 การพัฒนาเมือง

โดยลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการในเมืองหลักตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ พัฒนาเมืองตามหลักการ Smart Cities และการพัฒนาเมืองเพื่อรองรับ Blue Economy โครงการสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาผังเมืองรวมในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

โครงการสำคัญภายใต้แผนงาน GMS

โครงการก่อสร้าง Motorway บางใหญ่-กาญจนบุรี

การก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (เบงกาฬ-ปากซัน)
(รัฐบาลไทยให้เงินกู้ร้อยละ 50 และให้เปล่าร้อยละ 50)

โครงการก่อสร้างทางหลวงตาก-แม่สอด

โครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2

การจัดตั้ง Common Control Area (CCA) บริเวณ
มุกดาหาร-สะหวันนะเขต

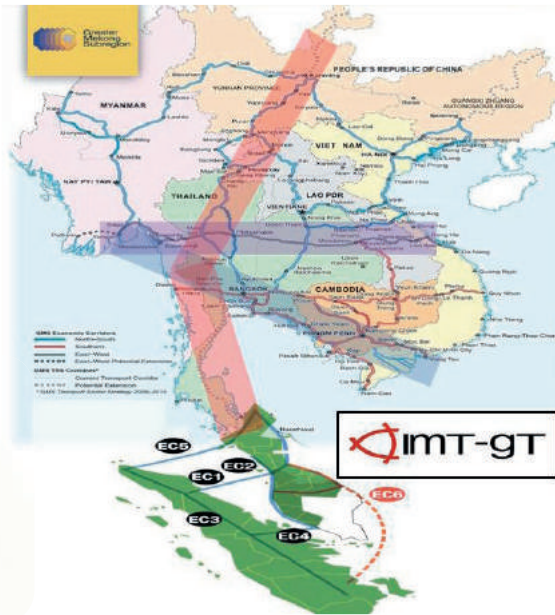

การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3

การขับเคลื่อนการดำเนินงานแผนงาน IMT-GT และ GMS ภายใต้การพัฒนาแนวนโยบาย พัฒนาเศรษฐกิจ

ระเบียบเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาค GMS และ IMT-GT

แนวคิดการพัฒนาแนวนโยบาย
พัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Corridor)
เป็นการพัฒนาแบบองค์รวมในพื้นที่ที่มี
ศักยภาพตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลัก
ของอนุภูมิภาค เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ
และทำให้เกิดการกระจายประโยชน์และ
โอกาสจากจุดความเจริญหลักให้เชื่อมโยง
ไปยังพื้นที่ที่ยังขาดการพัฒนาตาม
แนวเส้นทางคมนาคมขนส่ง เพื่อพัฒนา
ขีดความสามารถในการแข่งขันโดยลด
ต้นทุนทางด้านการค้าผ่านแดน การขนส่ง
และการผลิตร่วม ส่งเสริมการลงทุนผ่านแดน
พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน
โดยส่งเสริมความร่วมมือทางการเงิน

North-South Economic Corridor (NSEC)

คุนหมิง-เชียงรุ่ง-โมอัน-ป๋อเต็น-หลวงน้ำทา-ห้วยทราย-เชียงใหม่-ลำปาง-
แพร่-สุโขทัย-พิษณุโลก-นครสวรรค์-อุทัยธานี-กรุงเทพฯ-สมุทรสาคร-เพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์

East-West Economic Corridor (EWEC)

มุกดาหาร-กาฬสินธุ์-ขอนแก่น-เพชรบูรณ์-พิษณุโลก-สุโขทัย-ตาก-แม่สอด-เมะล๊า-ไย-
ย่างกุ้ง-เขตเศรษฐกิจพิเศษฉะลิตาวา

Southern Economic Corridor (SEC)

กาญจนบุรี-นครปฐม-กรุงเทพฯ-ชลบุรี-ระยอง-ปราจีนบุรี-อรัญประเทศ-จันทบุรี-ตราด-
สีหนุวิลล์-พนมเปญ-เว้าจ-มอโคโบ-โฮจิมินห์ซิตี้

The Extended Songkhla – Penang – Medan Corridor (EC1)

Straits of Malacca Corridor (EC2)

Banda Aceh – Medan – Pekanbaru – Palembang Corridor (EC3)

Melaka – Dumai Corridor (EC4)

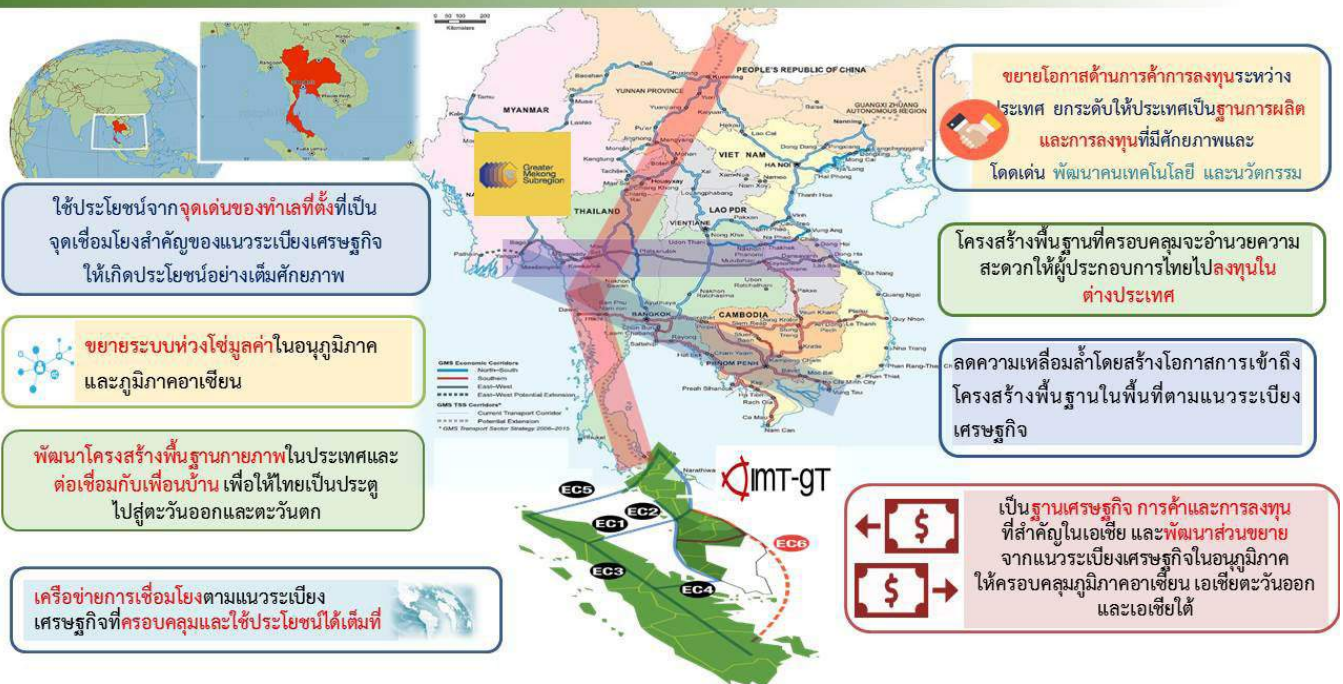
Ranong – Phuket – Aceh Corridor (EC5)

Pattani – Yala – Narathiwat – Perak – Kelantan – Eastern
Provinces of Sumatra (EC6)

เทคโนโลยี การตลาด การผลิต สร้างความเข้มแข็ง ให้แก่ชุมชนด้วยการยกระดับรายได้ พัฒนาทักษะฝีมือ พัฒนาแนวจังหวัดที่พัฒนาให้เกิดความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนดังนี้ 1) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้าน 2) ผ่อนคลายกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ 3) บริการทางการศึกษา สาธารณสุข เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ยากจน ส่งผลต่อการกระจายรายได้และบรรเทาความยากจนของประชาชน 4) มีแผนการสนับสนุนระบบข้อมูลการค้าและการลงทุน การศึกษาวิจัยโครงการต่าง ๆ การพัฒนาทักษะฝีมือ โดยเฉพาะในพื้นที่เป้าหมายเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนและเงินอุดหนุน และ 5) การพัฒนาองค์กรและสถาบันเพื่อรองรับการพัฒนาในพื้นที่

เป้าหมายการพัฒนาาระเบียงเศรษฐกิจภายใต้แผนฯ 12

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน แผนงาน IMT-GT และ GMS ของ สศช.

สศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการระดับชาติแผนงาน GMS และ IMT-GT มีขอบเขตความรับผิดชอบในการขับเคลื่อนแผนงาน IMT-GT และ GMS โดยใช้เวทีการประชุมเจรจากับประเทศสมาชิกเพื่อประสานการพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับทิศทางและผลประโยชน์ของแต่ละประเทศ กำหนดกรอบทิศทางในเชิงนโยบายการพัฒนาเพื่อประโยชน์ร่วมกันตลอดจนกลั่นกรองข้อเสนอโครงการจากระดับพื้นที่ โดยการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับทุกหุ้นส่วนการพัฒนาในระดับจังหวัด ภาครัฐภาคเอกชน และหน่วยงานหลักของคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การขับเคลื่อนสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนนำผลการเจรจาแปลงสู่การปฏิบัติ และเตรียมการภายในประเทศเพื่อรองรับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้น

กลไกการขับเคลื่อน

ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมวางอนาคตไทย

สภาพัฒนา

www.nesdc.go.th

สภาพัฒนา Update

สภาพัฒนา

สภาพัฒนา

0 2280 4085

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100

โทรศัพท์ 0 2628 2847 โทรสาร 0 2628 2846 Email: pr@nesdc.go.th

www.nesdc.go.th

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง

88/38 หมู่ที่ 4 ตำบลลาดหญ้า

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2526 7074-5 โทรสาร 0 2526 2467

Email: CESO-Group@nesdc.go.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ

ศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา ตำบลช้างเผือก

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50300

โทรศัพท์ 0 5311 2689-92 โทรสาร 0 5311 2693

Email: NESO-Group@nesdc.go.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

119/157 หมู่ที่ 14 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง

อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 0 4323 6784 โทรสาร 0 4323 9912

Email: montri@nesdc.go.th

สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้

170/8 ถนนกาญจนาภิเษก ตำบลเขาopusช้าง

อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

โทรศัพท์ 0 7431 2702 โทรสาร 0 7431 1594

E-mail: SESO-Group@nesdc.go.th